Tartu Universitet
Det humanistiske og kunstneriske fakultet
Institutt for fremmedspråk og kulturer
Avdeling for skandinavistikk
Norsk språk og litteratur

DE PLAGSOMME DIALEKTENE?

En undersøkelse av norsktalende esteres forhold til det norske dialektmangfoldet

Masteroppgave

Eliise Aniott
Hovedveileder: Eva Liina Asu-Garcia, PhD
Sideveileder: Øyvind Rangøy, MA

Tartu 2025

Forord

Denne oppgaven markerer slutten på mitt studieløp og er resultatet av arbeidet jeg har gjort i løpet av masterstudiene ved Univeritetet i Tartu. Oppgaven representerer ikke bare omfattende faglig arbeid, men også all den støtten og veiledningen jeg har mottatt gjennom prosessen.

Temaet for denne oppgaven – norsktalende esteres forhold til det norske dialektmangfoldet – sprang ut fra en dyp interesse for norske dialekter. Gjennom prossessen har jeg fått verdifull innsikt i temaet og utviklet en enda større interesse for norske dialekter – noe jeg er svært takknemlig for.

Jeg vil rette en stor takk til mine veiledere, Eva Liina og Øyvind, for verdifulle innspill, konstruktive tilbakemeldinger og støttende veiledning gjennom hele arbeidet. Deres innsats har ledet meg til et forskningstema jeg etter hvert har utviklet stor entusiasme for – noe jeg anser som en av de mest verdifulle erfaringene i løpet av denne akademiske prosessen.

Jeg vil også takke alle deltakerne for deres bidrag.

Avslutningsvis ønsker jeg å takke alle ved Skandinavistikk avdeling for å ha inspirert meg til å strekke meg faglig, med en spesiell takk til Antonina og Grete for deres utrettelige støtte og motivasjon.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING 5
2. TEORI 8
2.1. Dialektbakgrunn 8
2.2. Språkholdninger 10
3. STUDIE 1 – KARTLEGGING AV SPRÅKBAKGRUNN OG DIALEKTPÅVIRKNING 13
3.2. Problemstillingen 13
3.2. Materiale og metode 14
3.2.1. Spørreskjema og datainnsamling 14
3.2.2. Respondenter 14
3.3. Resultater 15
3.4. Diskusjon og konklusjon 18
4. STUDIE 2 – FORSTÅELSE AV NORSKE DIALEKTER 20
4.1. Problemstillingen 20
4.2. Materiale og metode 21
4.2.1. Spørreskjema og datainnsamling 21
4.2.2. Respondentene 22
4.3. Resultater og diskusjon 24
4.4. Konklusjon 29
5. STUDIE 3 – HOLDNINGER TIL NORSKE DIALEKTER 31
5.1. Problemstillingen 31
5.2. Materiale and metode 31
5.2.1. Spørreskjema og datainnsamling 31
5.2.2. Respondenter 32
5.3. Resultater og diskusjon 34
5.3.1. Forståelse 34
5.3.2. Holdninger 38
5.4. Konklusjon 44
6. DISKUSJON 47
7. KONKLUSJON 51
8. EESTIKEELNE RESÜMEE 53
9. KILDER 55

10. TILLEGG 1 - SPØRRESKJEMA FOR STUDIE 1 58
11. TILLEGG 2 - SPØRRESKJEMA FOR STUDIE 2 60
12. TILLEGG 3 - SPØRRESKJEMA FOR STUDIE 3 65
13. TILLEGG 4 – TRANSKRIPSJONER AV LYDFILER FRA STUDIE 2 69
13.1. Transkripsjoner av dialektprøve fra Bergen 69
13.2. Transkripsjoner av dialektprøve fra Bodø 70
13.3. Transkripsjoner av dialektprøve fra Drammen 71
13.4. Transkripsjoner av dialektprøve fra Stavanger 72
13.5. Transkripsjoner av dialektprøve fra Trondheim 73
13.6. Transkripsjoner av dialektprøve fra Bolsøy 74
13.7. Transkripsjoner av lydfiler på bokmål 75

1. INNLEDNING

Den bemerkelsesverdige dialektvariasjonen gjør norsk til et unikt språk i europeisk sammenheng. Mens dialekter i mange andre land har blitt marginalisert eller undertrykt til fordel for standardiserte språkvarianter, har Norge omfavnet dialektene som legitime kommunikasjonsformer i både formelle og uformelle sammenhenger. Siden det ikke finnes én offisiell standard for talespråk, bruker nordmenn vanligvis sine lokale dialekter i skolen, media, arbeidslivet og offentlig diskurs, noe som bidrar til en sterk regional identitet og språklig mangfold. Denne toleransen og stoltheten for dialektene regnes som et av kjennetegnene ved norsk sosiolingvistisk kultur.

Mens nordmenn sosialiseres inn i dette språklige landskapet fra tidlig alder, kan nykommere til Norge – som innvandrere, utenlandske arbeidere og internasjonale studenter – møte betydelige utfordringer når de skal navigere i dette komplekse dialektmangfoldet. Det finnes ingen klart definert standard for talt norsk, men det som ofte omtales som standard talespråk kan betraktes som en variant som vanligvis læres som andrespråk (Sandøy, 1985: 269), og i dette tilfellet er det som regel bokmål. Å forstå ulike dialekter kan derfor være vanskelig, spesielt for dem som lærer norsk som andrespråk. I tillegg kan utlendinger ha med seg andre sosiolingvistiske forventninger, ofte formet av de mer standardiserte språknormene i hjemlandet (Leon, 2014: 108–109).

Etter hvert som Norge blir mer flerkulturelt (Røyneland, Jensen, 2020: 938), er det viktig å undersøke hvordan dialektmangfold blir oppfattet og forstått av den ikke-norske befolkningen. Holdninger til dialekter blant utlendinger kan påvirke deres språklæringsopplevelser, sosiale integrering og til og med deres oppfatning av norsk identitet og inkludering. Formålet med denne oppgaven er å undersøke hvilke holdninger estere bosatt i Norge har til norske dialekter.

Til tross for en økende mengde forskning på norske dialekter og holdningene til morsmålstalere overfor disse (f.eks. Sætermo og Sollid 2021; Røyneland og Jensen 2025; Kulbrandstad 2007), har det blitt viet relativt lite oppmerksomhet til hvordan disse dialektene oppfattes av utlendinger som bor i Norge. Det finnes lite empiriske data om i hvilken grad andrespråks brukere er bevisste på dialektvariasjonen, hvordan de tolker og vurderer ulike dialekter, og hvordan disse oppfatningene påvirker deres erfaringer med å

lære norsk og innpasse seg i det norske samfunnet (Røyneland, Jensen 2025: 949). En tidligere studie om andrespråksbrukeres forståelse av norske dialekter ble gjennomført som en del av min bacheloroppgave, der jeg undersøkte norskstudenter ved Universitetet i Tartu (Aniott, 2021).

I tillegg til at det er lite forskning på innvandreres holdninger til dialekter og deres synspunkter på temaet, mangler det også tilstrekkelige læremidler om norske dialekter. De mest brukte lærebøkene for begynnere inneholder som regel svært lite eller ingen informasjon om nynorsk og dialekter (Heide 2017: 17–18). Dette reiser flere viktige spørsmål: Opplever utlendinger noen dialekter som mer forståelige eller behagelige enn andre? Hvilke konsekvenser har disse holdningene for språklæring og sosial samhørighet i et flerspråklig Norge?

Denne studien benytter en kvantitativ forskningsmetode basert på tre strukturerte spørreundersøkelser. Skjemaene ble distribuert på ulike måter til forskjellige grupper estlendere bosatt i Norge. Deltakerne i hver spørreundersøkelse representerer en variasjon av språklige og demografiske bakgrunner. Målet var å få innsikt i både det overordnede språklige bakteppet til estlendere som bor i Norge, samt mer spesifikke aspekter ved deres språkerfaringer og holdninger.

Hovedformålet med denne studien er derfor å undersøke forståelsen av norske dialekter blant estlendere bosatt i Norge, og finne ut om det finnes en sammenheng mellom forståelsen av en dialekt og holdningen til den. Spesifikt søker studien å:

1. Utforske bevissthetsnivået og forståelsen av norske dialekter blant estere bosatt i Norge.
2. Undersøke hvilke holdninger estere har til ulike norske dialekter, og analysere hvilke faktorer som former disse holdningene, slik som tidligere eksponering, geografisk bosted eller språklig bakgrunn.

For å oppnå disse målene vil følgende forskningsspørsmål veilede studien:

1. Hva er den generelle språkbakgrunnen til estere bosatt i Norge?
2. Hvilke norske dialekter er mer forståelige for norsktalende estere, og hvordan varierer dette med hensyn til språknivå og bostedsregion?

3. Varierer holdningene til ulike dialekter basert på faktorer som dialektvanskelighetsgrad, respondentens språklige bakgrunn eller bostedsregion?

Denne avhandlingen er strukturert i tre hovedkapitler, hvor hvert kapittel presenterer en egen studie med sitt eget forskningsmål, materialer, resultater og diskusjon. Den første studien setter søkelys på å kartlegge språkbakgrunnen til estere i Norge, og gir en demografisk og språklig oversikt over deltakerne. Den andre studien undersøker esteres forståelse av norske dialekter gjennom et spørreskjema som inkluderte både bakgrunnsspørsmål og en lytteoppgave, hvor deltakerne ble bedt om å lytte til lydopptak av ulike dialekter og skrive ned så mange ord de kunne gjenkjenne. Den tredje studien utforsker selvrapportert dialektforståelse og holdninger til språk. I denne studien svarte deltakerne på bakgrunnsspørsmål tilsvarende de i den andre studien, lyttet til de samme lydfilene, og vurderte hvorvidt dialektene hørtes vanskelige ut å forstå, samt om de opplevde dem som behagelige eller ikke. Det teoretiske kapittelet gir en oversikt over norske dialekter og generell forskning på språkholdninger og resultatene drøftes i et generelt diskusjonskapittel som tolker og setter studiens hovedfunn i kontekst.

2. TEORI

2.1. Dialektbakgrunn

Dialektvariasjonen i Norge er omfattende. I motsetning til mange andre europeiske land står dialektbruk sterkt i alle sosiale sammenhenger, og folk fortsetter som regel å bruke sin regionale dialekt, også når de flytter eller kommuniserer på tvers av dialektgrenser (Røyneland & Jensen, 2020: 939). Selv om noen argumenterer for et «standardtalemål» (Mæhlum, 2009; Kristiansen, 2009; Sandøy, 2009), finnes det ingen offisiell standard for talespråket i Norge (Leon, 2014: 109). I denne oppgaven benyttes begrepet «standardtalemål» tidvis som en betegnelse på «talt bokmål», slik det er definert av Olav Husby (2009) i artikkelen «Talt bokmål: Målspråk for andrespråksstudenter?». Her viser han til den talte varianten av norsk som ligger nært opp til det skrevne bokmålet, og som diskuteres i kontekst av dialektbruk blant andrespråksbrukere.

Siden 1960-tallet har holdningene til dialekter blitt stadig mer positive, og bruken av dialekter i formelle sammenhenger, som nasjonal kringkasting, har økt. Dette førte blant annet til en endring i NRKs (Norsk rikskringkasting AS – Norges største mediebedrift) språkpolitikk i 2007, som tillot bruk av lokale dialekter på NRK. Bruken av dialekter i skrift, særlig på sosiale medier, har også blitt mer utbredt. Likevel gjelder denne godkjennelsen hovedsakelig norske dialekter; språklige former knyttet til minoritetsspråk eller utenlandske aksenter opplever fortsatt lavere grad av godkjennelse (Røyneland & Jensen, 2020: 939).

Norge har to offisielle skriftspråk – nynorsk og bokmål – hvor bokmål er det mest brukte (Leon, 2014, s. 108). Talespråket består av en rekke dialekter, som tradisjonelt har blitt delt inn enten i to hovedområder, vestnorsk og østnorsk, eller i fem områder: nordnorsk, vestlandsk, østlandsk, trøndersk og midlandsk (Vigeland, 1981: 22). En alternativ inndeling slår midlandsk sammen med østlandsk, og opererer med fire hovedområder: østlandsk, vestlandsk, nordnorsk og trøndersk (Johnsen, 1987: 75). I denne studien benytter jeg firedelingen (Figur 1) i østlandsk, vestlandsk, nordnorsk og trøndersk, da denne modellen gir et jevnt geografisk utvalg og dekker de viktigste språklige særtrekkene.

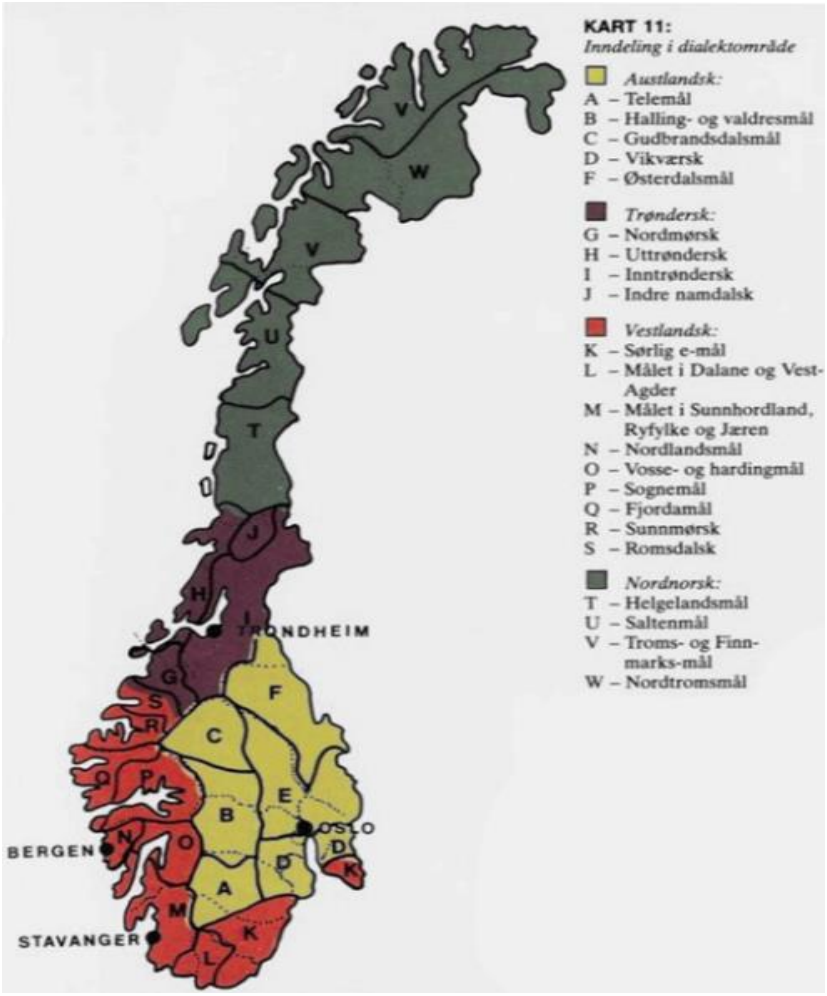

Figur 1. Inndeling av dialektene i fire hoveddialektområder (Johnsen, 1987: 75)

Det store østnorske dialektområdet kan deles inn i to mindre områder: østlandsk og trøndersk. Som Figur 1 viser, kan østlandsk deles videre inn i seks mindre dialekter hvorav noen regnes som midlandske dialekter (Johnsen, 1987: 75). Et viktig kjennetegn ved østlandske dialekter er tjukk l, som kan være vanskelig for utlendinger og kan svare til l eller rd i skrift (Johnsen, 1987: 84-85). I tillegg har østnorske dialekter jamning og kløyvd infinitiv. Trønderske dialekter deles inn i fire områder og kjennetegnes blant annet av kløyvd infinitiv med apokope, utjamning og palatalisering (Johnsen, 1987).

Det vestnorske dialektområdet kan deles inn i vestlandske og nordnorske dialekter. Vestlandske dialekter deles inn i ni mindre områder, mens nordnorske dialekter deles inn i fire mindre områder (Johnsen, 1987: 102-108). I nordnorsk varierer infinitivsendinger mellom områdene – infinitivsendringen kan være *-e* ellers faller den bort. Palatalisering er vanlig, bortsett fra i noen dialekter i Troms og Finnmark (Johnsen, 1987: 105-108).

Vestlandske dialekter har skarre-r (Johnsen, 1987: 80), noe som kan bare høres i Vestlandet. Sørvestlandske dialekter bruker ofte a-mål, mens nordvestlandske dialekter vanligvis har infinitivsending -e og ubestemt form hunkjønn som ender på -e (Johnsen, 1987: 102-105). Enkelte vestlandske dialekter har også særpregede konsonantlyder og diftonger (Johnsen, 1987: 72, 102).

2.2. Språkholdninger

Studiet av holdninger til språk har fått oppmerksomhet innenfor en rekke disipliner, inkludert samfunnsvitenskap, humaniora og kommunikasjonsfag, siden det først ble utforsket på 1930-tallet. Med den stadig raskere globaliseringen og økende migrasjonen, har det aldri vært viktigere å forstå hvordan mennesker oppfatter og reagerer på ulike språk. Et viktig utviklingstrekk er at det i takt med fagfeltets vekst har blitt økt anerkjennelse av verdien av tverrfaglig samarbeid, der forskere understreker behovet for å fremme vår forståelse av språkholdninger i mangfoldige og dynamiske sosiale kontekster (Kircher, Zipp 2022: 1).

Holdninger defineres oftest som tillærte tilbøyeligheter til å tenke, føle og handle på en bestemt måte overfor et objekt eller en person. Klassiske definisjoner fremhever at holdninger – både generelt og når det gjelder språk – utvikles over tid, har en viss varighet og er komplekse av natur, noe som innebærer at de inkluderer menneskers tanker, følelser og handlinger (Bijvoet 2020: 11–12).

Språkholdninger refererer til menneskers emosjonelle, kognitive og atferdsmessige reaksjoner på ulike språkvarianter og deres talere. Disse holdningene formes av sosial identitet og bredere kulturelle forestillinger. Selv om språkholdninger kan påvirkes av stereotypier og gruppeinndelinger, er de ikke statiske og kan endre seg over tid i takt med samfunnsnormer eller statusendringer for bestemte språkgrupper. Språkholdninger har betydelig innvirkning både på samfunnet og på individet. Holdningene påvirker personlige språklige valg, inkludert hvilke språk man lærer og i hvilke sammenhenger man bruker dem. På et bredere nivå har de konsekvenser for språkendring, språkbevaring og revitalisering (Kircher, Zipp 2022: 4–8).

Holdninger læres som regel gjennom sosiale og personlige erfaringer. Selv om enkelte studier antyder at genetikk kan påvirke generelle holdninger (f.eks. Alford 2005, sitert i

Garrett 2010), finnes det ingen klare bevis for at dette gjelder språkholdninger spesielt (Garrett, 2010: 22). I stedet formes språkholdninger av ulike faktorer, som ifølge Kircher og Zipp (2022: 8-11) kan grupperes i sosiodemografiske, situasjonsbetingede og sosiostrukturelle faktorer.

Sosiodemografiske faktorer som alder, kjønn, utdanning, personlighetstrekk (emosjonell tilstand, toleransenivå osv.) og graden av kontakt med bestemte språklige fellesskap har vist seg å ha betydelig innflytelse på hvordan mennesker oppfatter og vurderer språkvarianter. For eksempel viser det seg at personer med større eksponering for ulike språklige grupper ofte har mer positive språkholdninger. Situasjonsbetingede forhold spiller også en avgjørende rolle: holdninger kan endres avhengig av konteksten, lytterens forventninger, og til og med ytre faktorer som bakgrunnsstøy. I tillegg har bredere sosiostrukturelle forhold som graden av standardisering og oppfattet vitalitet til en språkvariant stor betydning for holdninger. Standardiserte språk nyter ofte høyere prestisje grunnet bredere institusjonell støtte, mens språkvariantens funksjonelle utbredelse og bruk i samfunnet påvirker hvorvidt en variant blir respektert eller marginalisert. Det er viktig å merke seg at oppfatningen av vitalitet kan avvike fra den objektive virkeligheten, og at slike subjektive vurderinger kan være like innflytelsesrike (Kircher og Zipp, 2022: 8-11).

Språkholdninger kan studeres ved hjelp av direkte metoder, indirekte metoder og den såkalte «societal treatment»-tilnærmingen, som innebærer observasjon av språkbruk og sosial behandling av språk. Direkte metoder for å undersøke språkholdninger inkluderer intervjuer og skriftlige spørreskjemaer. Matched guise-teknikken, som egner seg godt i flerspråklige kontekster, brukes ofte som en indirekte metode i holdningsstudier. I studier som undersøker holdninger til andre former for språklig variasjon, som dialekter, benyttes ofte en tilpasset versjon av matched guise-teknikken. Prinsippet om å bruke én og samme taler settes i disse tilfellene til side, ettersom det er lite realistisk å finne enkeltpersoner som autentisk kan beherske flere dialekter (f.eks. både bergensk og trøndersk) eller sosiolekter. I stedet brukes ulike talere til å representere de forskjellige språkvariantene, en metode som vanligvis omtales som verbal guise-teknikken (VGT). (Bijvoet 2020: 13–15) Ettersom språkholdninger er et komplekst fenomen, anbefales det i forskningen å kombinere både direkte og indirekte metoder for å oppnå best mulige resultater (Kulbrandstad 2015: 253).

Selv om verbal guise-teknikk ofte brukes i språkholdningsstudier, har metoden flere utfordringer. Bruken av ulike talere i VGT kan introdusere uønskede variabler som kjønn, alder og stemmekvalitet, som kan påvirke resultatene. I tillegg kritiseres de kontrollerte lydklippene ofte for å virke kunstige og lite representative for naturlig tale. For å forbedre datakvaliteten har forskere foreslått bedre utvalg av talere for å redusere variabilitet, og bruk av spontan tale samt med opplest tale for å øke naturlighet. Det har også blitt foreslått å redusere lengden på lydklippene eller å gi deltakerne pauser for å motvirke fallende konsentrasjon, ettersom lange og repetitive vurderingsoppgaver kan føre til trøtthet og mindre pålitelige vurderinger. Digitale løsninger, som nettbaserte VGT-eksperimenter, kan bidra til å nå bredere deltakermasser og redusere behovet for fysisk tilstedeværelse, men introduserer også nye utfordringer knyttet til manglende kontroll med forsøksbetingelsene. (Chan, 2021)

3. STUDIE 1 – KARTLEGGING AV SPRÅKBAKGRUNN OG DIALEKTPÅVIRKNING

3.2. Problemstillingen

Denne studien er den første studie av tre delstudier i et større forskningsprosjekt som tar sikte på å kartlegge estiske innvandreres språkkompetanse og deres holdninger mot norsk dialektmangfold. Ifølge KommuneProfilen er det 5219 registrerte estiske innvandrere i Norge i 2025 (KommuneProfilen, 2025). I tillegg finnes det trolig et antall estere som oppholder seg i Norge sesongvis for arbeid eller studier, noe som innebærer at den estiske tilstedeværelsen i landet er betydelig. Estiske borgere utgjør dermed en relevant gruppe i forskningen på innvandreres språklige tilpasning i Norge. Siden estisk er et finsk-ugrisk språk og dermed ganske forskjellig fra norsk, kan språktilegnelsen by på unike utfordringer, særlig når det gjelder forståelse av norske dialekter.

Den språklige variasjonen i Norge er stor, og dialektene utgjør en sentral del av det norske språksamfunnet. Dette gjør det særlig interessant å undersøke hvordan innvandrere tilegner seg norsk språk og hvordan de forholder seg til dialektvariasjonen de møter hver dag.

Formålet med Studie 1 var å samle inn bakgrunnsinformasjon om norsktalende estere bosatt i Norge. Det ble benyttet et kvantitativt forskningsdesign, der data ble samlet inn via et strukturert spørreskjema (se Tillegg 1). Spørreskjemaet inkluderte spørsmål om deltakernes demografiske bakgrunn (alder, kjønn, bostedsregion), oppholdstid i Norge, samt deres erfaring med og tilnærming til norsk språk.

Formålet med undersøkelsen var todelt:

1. Å kartlegge hvilket språknivå i norsk estere selv mener å ha.
2. Å undersøke i hvilken grad deltakerne opplever at deres talespråk er påvirket av norske dialekter.

Ved å kartlegge disse aspektene håper studien å gi innsikt i hvordan estiske innvandrere vurderer sine egne språkferdigheter, og i hvilken grad de oppfatter at deres språkbruk er

formet av det språklige miljøet de lever i. Denne informasjonen kan bidra til utviklingen av mer målrettede språkundersøkelser.

3.2. Materiale og metode

3.2.1. Spørreskjema og datainnsamling

Spørreskjemaet var utformet på estisk og besto av totalt ni spørsmål, hvorav sju var obligatoriske og to frivillige (Tillegg 1). Deltakerne ble bedt om å besvare fem bakgrunnsspørsmål samt fire spørsmål relatert til språklig bakgrunn og ferdigheter. De fleste spørsmålene inkluderte åpne tekstfelt, slik at deltakerne kunne formulere egne svar i stedet for å velge blant forhåndsdefinerte alternativer. Dette ble gjort for å sikre fleksibilitet og fange opp individuelle variasjoner som kunne være vanskelig å forutse på forhånd.

Bakgrunnsspørsmålene omfattet deltakernes alder, kjønn, morsmål, oppholdstid i Norge og nåværende bosted. De språklige spørsmålene satte søkelys på hvilke språk deltakerne bruker daglig, hvordan de har tilegnet seg norsk, hvilket språknivå de anser seg å ha, og hvordan de selv vurderer sitt talespråk. Det er viktig å merke seg at alle svarene representerer deltakernes egne subjektive vurderinger.

For datainnsamlingen ble det benyttet Google Forms, et nettbasert verktøy som muliggjorde effektiv distribusjon og innsamling av svar. Verktøyet tillot bred geografisk dekning, noe som var spesielt nyttig med tanke på at målgruppen er bosatt i ulike deler av Norge. Spørreskjemaet ble distribuert via Facebook-gruppen «Eestlased Norras» («Estere i Norge»), som består av estere bosatt i Norge og dermed representerer en relevant og tilgjengelig målgruppe. Undersøkelsen ble gjennomført i desember 2021 og var åpen for besvarelser i tre dager.

3.2.2. Respondenter

Totalt deltok 154 personer og flertallet av respondentene oppga estisk som morsmål, mens én person hadde finsk og tre personer russisk som morsmål. Aldersspennet var bredt, fra 19 til 73 år. Når det gjelder oppholdstid i Norge, hadde 77 % bodd i landet i over fem år, 12 % mellom to og fem år, og 3 % mellom ett og to år. Et mindretall hadde

bodd i Norge i mindre enn ett år eller var til stede kun sesongbasert, for eksempel i forbindelse med arbeid eller studier.

Respondentene var geografisk spredt, men de største gruppene bodde i eller rundt Oslo (36 personer) og Viken (19 personer). Andre steder som hyppig ble nevnt inkluderer Bergen, Trondheim, ulike deler av Rogaland og områder i Nord-Norge.

3.3. Resultater

3.3.1. Daglig språkbruk

Av totalt 154 deltakere oppga 142 at de bruker norsk daglig (Figur 2). Dette tilsvarer litt over 90 %, noe som indikerer at majoriteten av estere i utvalget er i stand til å bruke norsk i daglig kommunikasjon. I tillegg svarte 60 % at de benytter engelsk til daglig. Som innvandrere i et nytt språkmiljø kan det være utfordrende å kommunisere effektivt, og engelsk fungerer ofte som et universelt språk (*lingua franca*) i slike situasjoner. Det er derfor naturlig at mange benytter engelsk som et supplement til norsk, særlig i møte med mennesker med ulik bakgrunn.

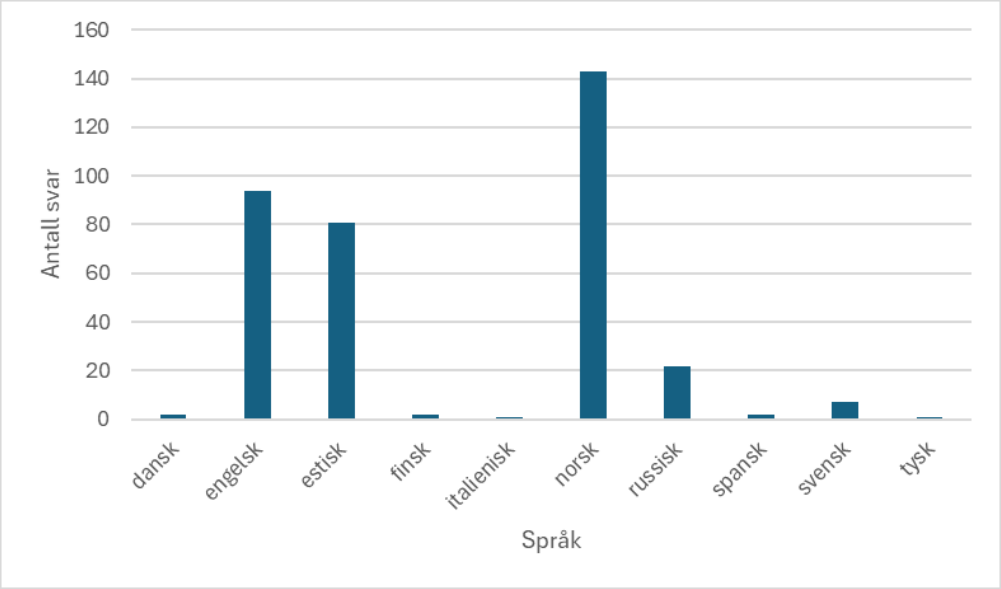

Figur 2. Svar på «Hvilke språk bruker du til daglig kommunikasjon i Norge?»

Videre oppga 81 deltakere at de snakker estisk i hverdagen. Det er rimelig å anta at dette skjer i kommunikasjon med familiemedlemmer eller andre estiske kontakter i Norge. I tillegg nevnte enkelte respondenter at de bruker andre språk daglig, inkludert russisk, svensk, dansk, italiensk, finsk, spansk og tysk. Disse språkene ble nevnt av et fåtall deltakere, noe som viser at det estiske miljøet i Norge også rommer et visst språklig mangfold.

3.3.2. Norsk språkopplæring

Over hundre deltakere rapporterte at de har lært norsk gjennom språkkurs eller formell skolegang. I tillegg svarte over halvparten at de i stor grad har lært språket på egen hånd. Mange nevnte at de har benyttet autentiske språklige ressurser, som å se på norsk TV, lytte til radio og musikk, og lese norske tekster. Enkelte deltakere hadde tidligere studert svensk eller dansk, noe som i noen tilfeller bidro til en gradvis overgang til bruk av norsk.

Nesten 60 % av respondentene uttrykte at de lærer norsk mest effektivt gjennom daglig bruk og aktiv muntlig kommunikasjon. Flere informanter oppga at de har vært bosatt i Norge siden barndommen, mens andre nevnte at de har norske partnere eller familiemedlemmer som snakker norsk, noe som gir dem rike muligheter for språklig eksponering i hverdagen. Fem deltakere svarte at det å lære norsk ikke har vært en prioritert oppgave for dem, noe som kan skyldes ulike livssituasjoner eller språklige behov.

3.3.3. Respondentenes språknivå

På spørsmålet «Hvilket av disse alternativene beskriver best språknivået ditt?» ble deltakerne presentert fem svaralternativer basert på CEFR-skalaen (Common European Framework of Reference for Languages). CEFR-nivåene gir en standardisert beskrivelse av språkferdigheter, og ble brukt her for å måle norskferdighetene blant deltakerne. De seks CEFR-nivåene går fra A1 (nybegynner) til C2 (nær morsmålsnivå), men C2 ble utelatt i denne studien.

Grunnen til at nivå C2 ikke ble inkludert blant de forhåndsdefinerte alternativene i denne studien, er at dette nivået vanligvis assosieres med morsmålskompetanse. I tillegg finnes det ingen offisiell læreplan for nivå C2 i Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for

voksne innvandrere (Kunnskapsdepartementet, 2012). Læreplaner eksisterer for nivåene A1 til C1. Det ble likevel gitt anledning til å skrive inn et eget svar. To deltakere benyttet dette og oppga at de har språknivå tilsvarende C2.

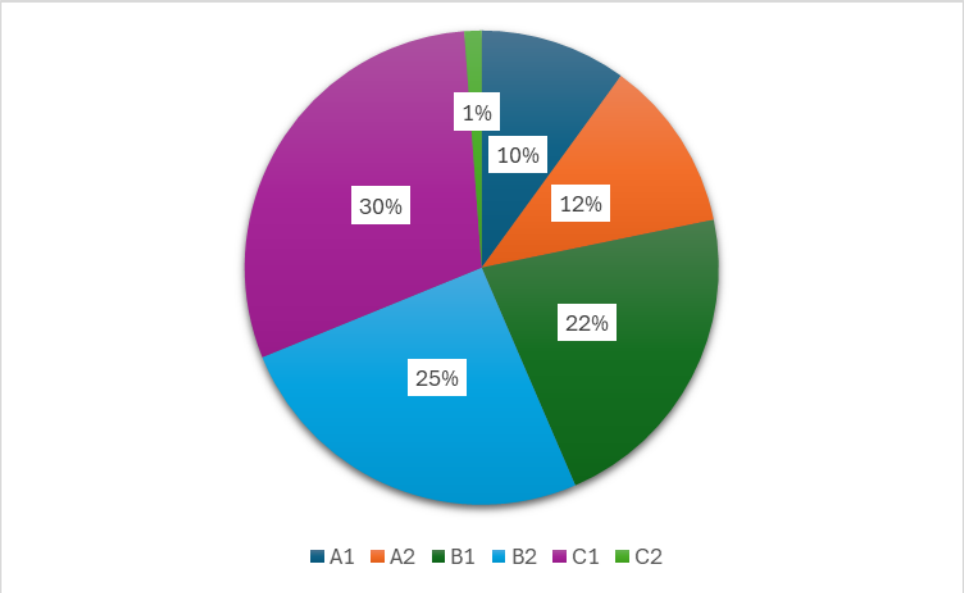

Figur 3. Svar på «Hvilket av disse best beskriver språknivået ditt?»

Som vist på figur 3, påstår nøyaktig en tredjedel (33%) av deltakerne å ha C1-språkkunnskaper. Deretter kommer B2 språknivå med 28 prosent av deltakerne og B1 språknivå med 25 prosent av deltakerne. 13 prosent har språkkunnskaper på nivå A2. Bare 10% av alle svarte at de har A1 språkkunnskaper. Det var også 2 personer som påstått at deres kunnskap i norsk er bare noen få ord eller uttrykk. Interessant nok har kun 3 av deltakerne med A1-nivå bodd i Norge sesongvis over en kortere periode. To av deltakerne med A1 språknivå har bodd der i 1–2 år, seks har vært i Norge i 2–5 år, og ytterligere seks har bodd i Norge i over fem år og har klart seg med begrensede språkferdigheter.

3.3.4. Språkvariant

Fra figur 4 kan man se at 73 % av deltakerne hevder at deres talespråk hovedsakelig er påvirket av bokmål. Selv om bokmål i utgangspunktet er en skriftlig norm, er det vanlig at innlærere bruker en uttale og språkbruk som samsvarer med det som regnes som «standardtalemål», ofte assosiert med bokmål. Det å lære bokmål kan derfor påvirke talestilen til andrespråksbrukere i retning av et mer standardisert talemål.

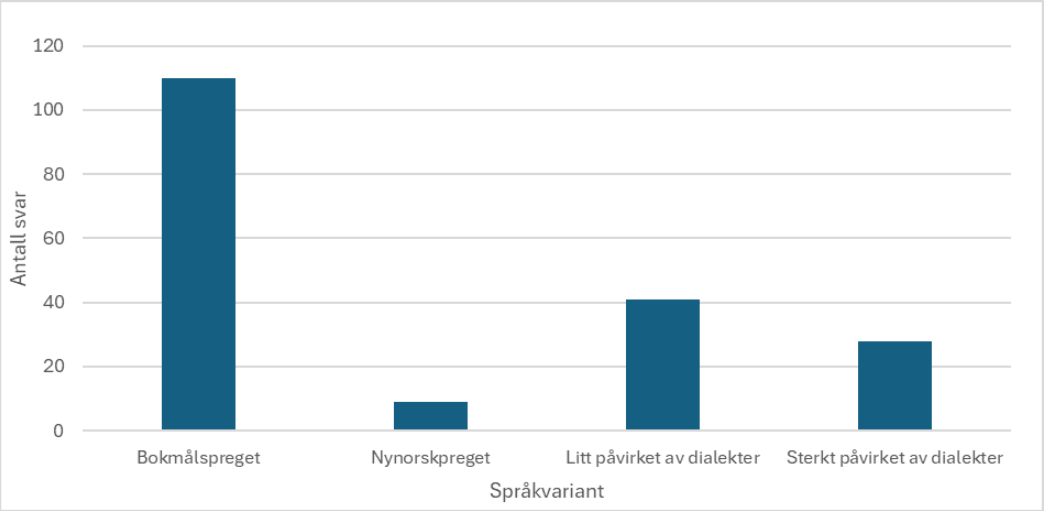

Figur 4. Svar på «Hvilken språkvariant tror du at du snakker?»

Bare ni deltakere oppga at deres talemål i hovedsak er preget av nynorsk. Av alle deltakerne svarte 28 personer at talespråket deres er sterkt påvirket av ulike norske dialekter, mens 41 personer rapporterte en viss dialektpåvirkning. I tillegg hevdet én deltaker å snakke «svorsk», en blanding av svensk og norsk, noe som kan indikere tidligere botid i Sverige eller språklige vaner knyttet til flerspråklige miljøer.

3.4. Diskusjon og konklusjon

Deltakerne i denne studien hadde svært varierende språklig bakgrunn og var bosatt i ulike deler av Norge. Mer enn to tredjedeler av esterne hadde bodd i Norge i minst fem år, noe som trolig forklarer hvorfor hele 92 % oppga at de kan bruke norsk i hverdagslivet. Ettersom nesten halvparten av deltakerne vurderte sitt eget språknivå til B1 eller lavere, er det forståelig at over halvparten av dem også oppgir å bruke engelsk som støttespråk i visse sammenhenger. Dette kan tyde på utfordringer med å bruke norsk i alle sammenhenger og situasjoner. Det vil være interessant å undersøke nærmere hvordan estere selv opplever det å snakke norsk, og om bruken av engelsk er et bevisst valg, eller om det heller skyldes en opplevelse av at nordmenn i liten grad aksepterer at innvandrere snakker norsk. Estere svarte også at de bruker estisk daglig – noe som sannsynligvis skjer i kommunikasjon med familie eller venner, snarere enn i skole- eller arbeidssammenheng.

Hvert år deltar tusenvis av innvandrere i norskopplæring, og det var interessant å se at esterne i denne studien i stor grad er motiverte for å lære norsk. Over to tredjedeler av de

154 deltakerne oppga at de har deltatt i en form for norskopplæring. I tillegg viste mange interesse for selvlæring, og flere la vekt på viktigheten av å lære språket gjennom daglig kommunikasjon og eksponering i autentiske språkmiljøer. Det mest bemerkelsesverdige er at bare fem personer oppga at det ikke har vært viktig for dem å lære norsk. Dette understreker at det er viktig å ha språkkunnskaper for å kunne delta aktivt i det norske samfunnet som innvandrer. Det er også verdt å merke seg at 61 % av deltakerne rapporterte norskferdigheter på B2-nivå eller høyere, hvorav hele 50 personer vurderte sitt nivå til C1. Dette viser at estere som bor i Norge stort sett har svært gode norskkunnskaper, noe som gjør det mulig å undersøke dette nærmere i videre forskning.

Tre av fire deltakerne svarte at talespråk ligner mest på bokmål, som også er den målformen som vanligvis benyttes i norsk språkopplæring og kun 6 % mente at deres talemål var mest preget av nynorsk. Samtidig svarte nesten halvparten at talespråket deres i noen grad eller stor grad er påvirket av en bestemt dialekt. Dette antyder at dialekter utgjør en viktig og uunngåelig del av det norske språksamfunnet – også for andrespråksbrukere – og kan indikere både en viss forståelse for dialektvariasjon og en positiv holdning til bruk av dialekter. Disse funnene understreker relevansen av å undersøke estiske innvandreres språkforståelse og holdninger til norske dialekter nærmere.

Avslutningsvis viser funnene fra Studie 1 at estiske innvandrere generelt er svært motiverte for å lære norsk. Samtidig opplever en betydelig andel at norske dialekter i noen grad har påvirket deres egen talemåte, noe som bekrefter at språklig integrasjon i Norge innebærer mer enn bare å tilegne seg bokmål – det krever også evne til å forholde seg til et mangfoldig dialektlandskap.

4. STUDIE 2 – FORSTÅELSE AV NORSKE DIALEKTER

4.1. Problemstillingen

Studie 2 er den andre av tre delstudier og hadde et spesifikt søkelys på dialektforståelse blant estiske andrespråksbrukere i Norge. Norge har et spesielt språklig landskap preget av omfattende dialektvariasjon, og det finnes ingen offisiell uttalenorm som gjelder på tvers av landet. Dette skaper særlige utfordringer for andrespråksbrukere, som ikke bare må lære seg grammatikk og vokabular, men også må forholde seg til regionale språkformer i både sosiale og profesjonelle sammenhenger.

For å belyse disse utfordringene ble det benyttet et kvantitativt forskningsdesign, der data ble samlet inn gjennom et strukturert spørreskjema som inkluderte både demografiske spørsmål og spørsmål om lydoppgaver. Respondentene ble bedt om å lytte til lydfiler med forskjellige norske dialekter og skrive ned det de hørte. I tillegg ble det stilt spørsmål om deltakernes språkbakgrunn og erfaringer med norsk språk i hverdagen.

Valget av lydoppgaver var metodisk begrunnet. Det gir en mer direkte innsikt i hva deltakerne faktisk forstår, snarere enn hva de antar at de forstår. Dermed muliggjør denne tilnærmingen en mer presis vurdering av språkforståelse i møte med ulike dialektvarianter. Dette gir også et viktig element til de øvrige delstudiene, ettersom Studie 1 fokuserte på språkbruk og språklæring generelt, mens Studie 3 vil nærmere se på holdninger knyttet til norsk språkbruk.

Hensikten med spørreundersøkelsen var dermed todelt:

1. Å innhente informasjon om deltakernes språklige bakgrunn, som kan ha betydning for deres evne til å forstå ulike norske dialekter.
2. Å vurdere i hvilken grad estere bosatt i Norge faktisk forstår norsk talemål i praksis, basert på objektive resultater fremfor egenvurdering, og undersøke hvilke faktorer som mest former forståelse til ulike norske dialekter.

4.2. Materiale og metode

4.2.1. Spørreskjema og datainnsamling

Det primære datainnsamlingsverktøyet i denne delstudien var også et spørreskjema, utformet for å kartlegge både deltakernes språklige bakgrunn og deres evne til å forstå ulike norske dialekter. Spørreskjemaet ble benyttet ved hjelp av Google Forms, som gjorde det mulig for deltakerne å være anonyme. Spørreskjemaet for Studie 2 inkluderte både åpne transkripsjonsoppgaver og demografiske flervalgsspørsmål (Tillegg 2).

Den første delen av spørreskjemaet hadde som formål å innhente informasjon om deltakernes språklige bakgrunn. Denne delen bestod av en rekke demografiske og språkrelaterte spørsmål, inkludert alder, kjønn, bostedsområde, lengde på oppholdet i Norge, erfaring med å lære norsk (for eksempel gjennom formelle språkkurs, egenstudier osv.), deltakernes egen vurdering av sitt språknivå, samt deres oppfatning av hvor utfordrende norske dialekter er generelt. For noen bakgrunnsspørsmål om deltakernes komfort med å snakke og skrive på norsk, ble det benyttet en Likert-skala fra en til fem, der fem tilsvarer «svært komfortabel». Hensikten med denne delen var å undersøke hvorvidt faktorer som oppholdets varighet eller geografisk plassering i Norge, hadde innvirkning på deltakernes evne til å forstå norsk talespråk.

Den andre delen av spørreskjemaet hadde som mål å vurdere deltakernes forståelse av norske dialekter. Deltakerne fikk tilgang til seks lydfiler med innhold på ulike norske dialekter. Til denne studien brukte jeg lydmateriale fra LIA (Johannessen, Priestley, Hagen, Åfarli & Vangsnes, 2009), et korpus som består av eldre opptak av norske dialekter fra 1374 informanter i 226 ulike kommuner (Nytt dialektkorpus…, 2019). Korpuset sitt store omfang gjorde det mulig å finne passende lydfiler for mitt formål. Materialet allerede var transkribert og annotert, noe som forenklet analysearbeidet.

Lydfilene som benyttes i denne studien, ble brukt i min bacheloroppgave (Aniott, 2021), som undersøkte forståelsen av norske dialekter blant studenter ved Universitetet i Tartu. Dialektene som ble benyttet i denne studien, var hentet fra følgende områder: Bergen, Bodø, Drammen, Stavanger, Trondheim og Bolsøy. Lydopptakene fra Trysil og Vadsø, som inngikk i bacheloroppgave, er imidlertid utelatt i denne sammenhengen for å

begrense omfanget av den andre delen av spørreskjemaet. Tre av dialektene – Bergen, Stavanger og Bolsøy – ble valgt fra den vestlandske dialektregionen på grunn av deres betydelige språklige avvik fra det som i denne studien kan bli omtalt som «talt bokmål». Dette gjorde dem særlig relevante for å undersøke perseptuelle reaksjoner på ulike dialekter. Alle dialektene som er inkludert i studien, med unntak av Bolsøy, er hentet fra større geografiske områder, noe som tilsier at de i større grad er kjent og utbredt blant lyttere. Bolsøydialekten var brukt på grunn av regionens språklige kontinuitet og lave geografiske mobilitet, som gjør den til en stabil og representativ dialektvariant (Bugge, 2015), godt egnet for å undersøke folks holdninger til ulike norske dialekter.

Hver deltaker ble bedt om å lytte til lydfilene og skrive ned nøyaktig det de hørte. Alle deltakerne lyttet til lydfilene i samme rekkefølge og kunne lytte til dem så mange ganger som nødvendig. Transkripsjonsoppgaven var utformet for å teste deltakernes evne til å forstå norsk talespråk, med fokus på fonologiske kjennetegn, ordforråd og talemønstre som er unike for de ulike dialektene.

4.2.2. Respondentene

Deltakerne i denne studien var estere bosatt i Norge. Ettersom spørreskjemaet var relativt tidkrevende å besvare, ble deltakerne rekruttert via bekjente og personer med relevante nettverk, for å finne respondenter som oppfylte kriteriene. Totalt fullførte 18 deltakere spørreskjemaet, men svarene fra to deltakere ble ekskludert fra analysen på grunn av mangelfull data, da de enten ikke forsto oppgaven eller ikke hadde mulighet til å gi fullstendige svar på grunn av tidskrevende oppgaver. Til tross for at utvalget var lite, var det variasjon både med hensyn til språklig bakgrunn og deltakernes geografiske og tidsmessige tilknytning til Norge og gir likevel verdifull innsikt i hvordan andrespråksbrukere håndterer norsk dialektvariasjon.

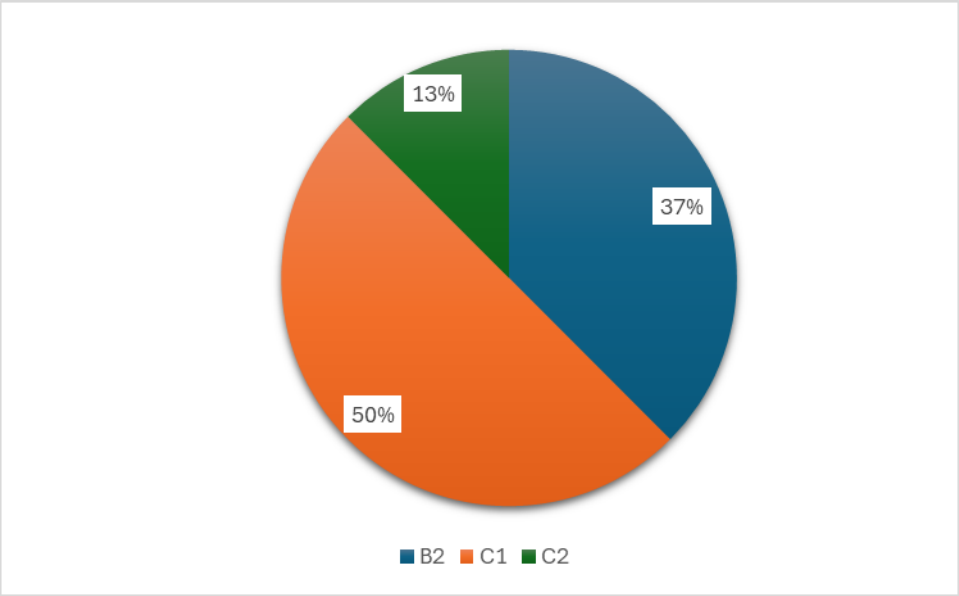

Figur 5. Svar på «Hvilket av disse best beskriver språknivået ditt?»

Deltakerne i denne studien var hovedsakelig kvinner, med kun én mann. Deltakernes alder var mellom 23 og 50 år. Som vist på Figur 5, rapporterte alle deltakerne at de hadde et språknivå tilsvarende B2 eller høyere. Nivå C2 ble ikke oppgitt som et svaralternativ i Studie 1, men basert på tilbakemeldingene fra denne studien og med tanke på at oppgavene på Studie 2 krevde avanserte språkferdigheter, ble det vurdert som nødvendig å inkludere språknivå C2. Transkripsjon av ulike norske dialekter forutsetter et høyt forståelsesnivå, og det var derfor forventet at deltakerne hadde betydelig erfaring med norsk.

Nesten alle deltakerne, med unntak av to som bruker norsk noen ganger i uke, oppga at de bruker norsk daglig, noe som tyder på høy grad av integrasjon i det norske språksamfunnet. Alle deltakerne bruker bokmål som skriftspråk. Når det gjelder hvor komfortable deltakerne føler seg med å snakke norsk med nordmenn, vurderte alle seg til minst nivå tre på en skala fra én til fem, der fem tilsvarer «svært komfortabel». Den gjennomsnittlige vurderingen for muntlig komfort var 4.56, noe som indikerer at flertallet av deltakerne føler seg trygge i muntlig samhandling på norsk. Gjennomsnittlig vurdering for skriftlig komfort var lavere, med et gjennomsnitt på 4.38. Dette antyder at noen deltakere fortsatt opplever visse utfordringer med å uttrykke seg skriftlig, til tross for et generelt høyt funksjonelt nivå.

Med tanke på geografisk fordeling, hadde åtte deltakere bodd i Østlandsregionen over lengre tid. I tillegg hadde tre deltakere bodd i Sørlandet, tre i Trøndelag, fem i Vestlandet og én i Nord-Norge. Noen av deltakerne hadde erfaring fra mer enn én region, noe som kan ha gitt dem bredere eksponering for dialektvariasjon.

4.3. Resultater og diskusjon

Som figur 6 viser, av 16 deltakerne som ble inkludert i analysen, oppga 13 % fullstendig uenighet og 56 % delvis uenighet i påstanden om at alle norske dialekter er lette å forstå. Totalt uttrykte dermed 69 % av deltakerne en viss grad av vanskeligheter med å forstå enkelte norske dialekter. Til sammenligning var det kun 5 deltakere som uttrykte en viss grad av enighet i påstanden. Interessant nok viste en studie gjennomført av Røyneland (2020) blant unge nordmenn at kun 19 % var enige eller delvis enige i at dialektmangfoldet i Norge er problematisk. Dette antyder en mulig variasjon i oppfatninger avhengig av språklig bakgrunn – estere med norsk som andrespråk oppfatter dialektmangfold som relativt problematisk, en oppfatning som muligens deles av andre innvandrere.

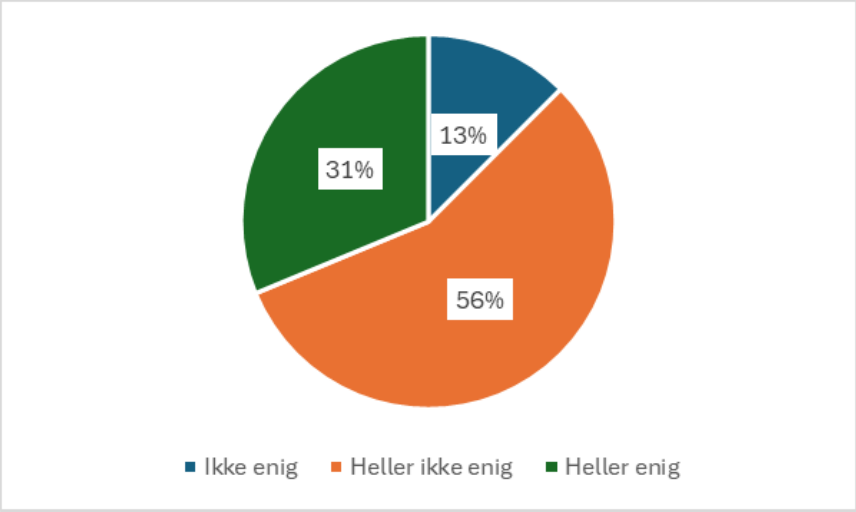

Figur 6. Svar på «Hvor enig er du i påstanden om at alle norske dialekter er lette å forstå?»

Deltakernes forståelsesevne ble vurdert ved å sammenligne antall korrekte ord de oppfattet med det maksimale antallet ord tilgjengelig i hver dialekt. Denne typen evaluering kan betraktes som en form for diktat brukt til å vurdere språkferdigheter.

Tidligere forskning (Oller, 1971; Wong & Leeming, 2014) har vist at diktat kan være et effektivt verktøy for å måle ferdigheter i fremmedspråk. Ved vurdering av antall korrekt transkriberte ord ble flere faktorer tatt i betraktning, inkludert stavefeil, utelatte ord, ekstra innsatte ord, samt ord som var riktig stavet, men kontekstuelt feil. Alle transkripsjoner skrevet av hver deltaker samt korrekte transkripsjoner på bokmål finnes i Tillegg 4. Resultatene viser tydelige forskjeller i hvor lett eller vanskelig de ulike dialektene var å forstå (Tabell 1).

Tabell1. Antall korrekte ord skrevet ned av hver deltaker

		Bergen	Bodø	Drammen	Stavanger	Trondheim	Bolsøy
B2	Viken	35	24	30	24	31	20
B2	Agder	36	20	36	29	29	15
B2	Trøndelag	19	19	23	26	26	16
B2	Trøndelag	29	23	31	31	34	14
B2	Rogaland, Agder	34	23	32	34	27	20
B2	Møre og Romsdal	29	21	36	32	26	17
C1	Viken	34	24	30	33	31	27
C1	Viken	28	24	35	32	28	16
C1	Oslo	33	25	37	32	33	21
C1	Vestfold og Telemark	37	19	35	31	31	27
C1	Agder	34	22	32	30	34	25
C1	Trøndelag, Vestland, Oslo	42	24	39	32	36	29
C1	Rogaland, Viken	43	20	28	30	23	0
C1	Nordland	36	26	34	30	32	17
C2	Oslo	21	23	31	21	30	28
C2	Møre og Romsdal	39	27	38	32	35	30

Antallet ord i hver lydfil varierte mellom dialektene: Bergen hadde 47 ord, Bodø 29, Drammen 40, Stavanger 37, Trondheim 39 og Bolsøy 31 ord. Som vist i Tabell 1, var det stor variasjon i antall korrekt transkriberte ord mellom deltakerne. Selv innenfor samme språkferdighetsnivå (CEFR-nivå) forekom det betydelige forskjeller. For eksempel klarte én deltaker på B2-nivå fra Trøndelag å transkribere kun 19 av 47 ord riktig fra Bergensdialekten, mens en annen B2-deltaker fra samme region oppnådde 29 av 47 riktige ord. Begge hadde tatt språkkurs og bodd i Norge i over ti år, noe som tyder på at språkferdighet kan variere betydelig mellom individer, selv med liknende bakgrunn. Samtidig presterte den eneste deltakeren på B2-nivå fra Østlandet svært godt – ofte bedre enn deltakere på C1-nivå. Dette viser at språknivå alene ikke alltid er den avgjørende faktoren for forståelse av dialekter. Noe som må legges merke til er at majoriteten av

deltakerne befant seg på C1-nivå, men én av deltakerne på C1-nivå leverte ingen transkripsjon for den siste lydfilen, noe som kan ha påvirket gjennomsnittsresultatet for denne gruppen.

Tabell 2 viser at alle dialektene som deltakerne lyttet på var det Drammen-dialekten som ble oppfattet som den mest forståelige. Deltakerne oppnådde i gjennomsnitt 33 korrekte ord av 40 mulige, noe som tilsvarer en forståelsesprosent på 82,3. Dette tyder på at Drammen-dialekten ligger nært bokmål, både fonologisk og leksikalsk, noe som gjør den lettere tilgjengelig for personer som lærer norsk som andrespråk.

Tabell 2. Gjennomsnittlig antall korrekte ord skrevet ned for hver dialekt

Dialekt	Antall ord på lydfil	Gjennomsnittlig antall korrekte ord	Forståelsesprosent
Drammen	40	33	82,3 %
Stavanger	37	30	80,8 %
Bodø	29	23	78,6 %
Trondheim	39	30	77,9 %
Bergen	47	33	70,4 %
Bolsøy	31	20	64,9 %

I motsatt ende av skalaen finner vi dialekter fra Bolsøy og Bergen. Bolsøy-dialekten viste seg å være den mest utfordrende for deltakerne. Her oppnådde deltakerne i gjennomsnitt kun 20 korrekte ord av 31 mulige, noe som gir en forståelsesprosent på 64,9 %. Dialektprøven fra Bergen var nest vanskelig å forstå, med i gjennomsnitt litt over 70 % av ordene som var skrevet ned riktig. Dette kan tyde på at dialekter fra Vestlandet som skiller seg mye fra standard østnorsk – enten det er i uttale, ordforråd eller grammatikk – kan kreve mer målrettet undervisning og utsettelse for å oppnå et lignende forståelsesnivå. Dialekter som Bodø, Stavanger og Trondheim oppnår alle relativt høye forståelsesprosent (mellom 77,9 % og 80,8 %).

Disse funnene har viktige implikasjoner for språkundervisning i norsk, særlig med tanke på lytteforståelse. Lærere bør være bevisste på hvilken rolle dialekt spiller i elevenes tilegnelse av språket, og vurdere å inkludere variert dialektmateriale i undervisningen. Spesielt kan det være nyttig å eksponere elever for mer utfordrende dialekter, som Bolsøy og Bergen, i kontrollerte læringssituasjoner for å utvide deres forståelsesrepertoar og fremme en mer helhetlig lyttekompetanse.

Å evaluere betydningen av generell språkferdighet er avgjørende for å forstå hvordan andrespråksinnlærere oppfatter ulike norske dialekter. Deltakere på C2-nivå viste gjennomgående de høyeste forståelsesskårene i de fleste dialektene, spesielt i Bodø, Drammen, Trondheim og Bolsøy. På Figur 7 og de øvrige figurene (Figur 9, 10, 12, 15 og 17) presenteres dialektene i den rekkefølgen deltakerne hørte dem. Det fantes imidlertid noen bemerkelsesverdige unntak. For Bergensdialekten presterte deltakere på C1-nivå og B2-nivå bedre enn de på C2-nivå. Tilsvarende hadde C2-deltakerne den laveste gjennomsnittsskåren blant de tre ferdighetsnivåene for Stavangerdialekten.

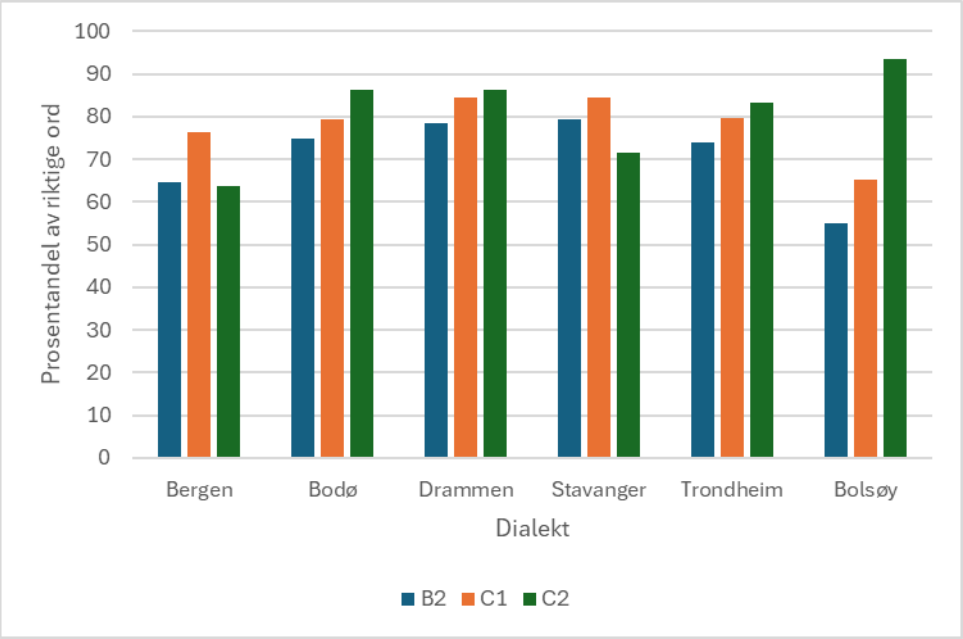

Figur 7. Prosentandel av riktige ord i henhold til språknivåer av deltakerne

Disse unntakene tyder på at selv om høyere språkferdighet som regel fører til bedre forståelse av dialekter, kan andre faktorer – som regional kjennskap eller individuell eksponering – også spille en vesentlig rolle. Det er også viktig å merke seg at kun to deltakere i studien selvrapporterte å være på C2-nivå, noe som begrenser hvor generaliserbare funnene for denne gruppen er. Derfor, selv om C2-deltakerne generelt gjorde det bra i møte med flere dialekter, bør konklusjoner basert på deres resultater tolkes med forsiktighet.

En av C2-deltakerne kom fra Oslo-området, hvor den lokale talemåten skiller seg betydelig fra dialektene på Vestlandet og resultatene til denne deltakeren var lavere

innenfor lydfilene med Bergen og Stavanger dialekter. Bolsøydialekten hadde de laveste forståelsesscorene blant både B2- og C1-nivå deltakerne, men for C2-nivå deltakerne var den derimot den dialekten med beste resultater. Den C2-deltakeren som kom fra Oslo oppnådde 28 av 31 korrekte ord og den andre som bodde i Møre og Romsdal oppnådde 30 av 31. Dette understreker betydningen av individuell bakgrunn og eksponering i studier av dialektforståelse.

Noen av deltakerne hadde oppholdt seg i flere ulike regioner over lengre perioder. I analysen med utgangspunkt i eksponeringsgrunnlag, ble det valgt å knytte disse deltakerne til det området der dialekten avviker mest fra «standardtalemålet». Med dette som utgangspunkt viser Figur 8 resultatene fra seks deltakere fra Østlandet, fire fra Vestlandet, én fra Nord-Norge, to fra Sørlandet og tre fra Trøndelag.

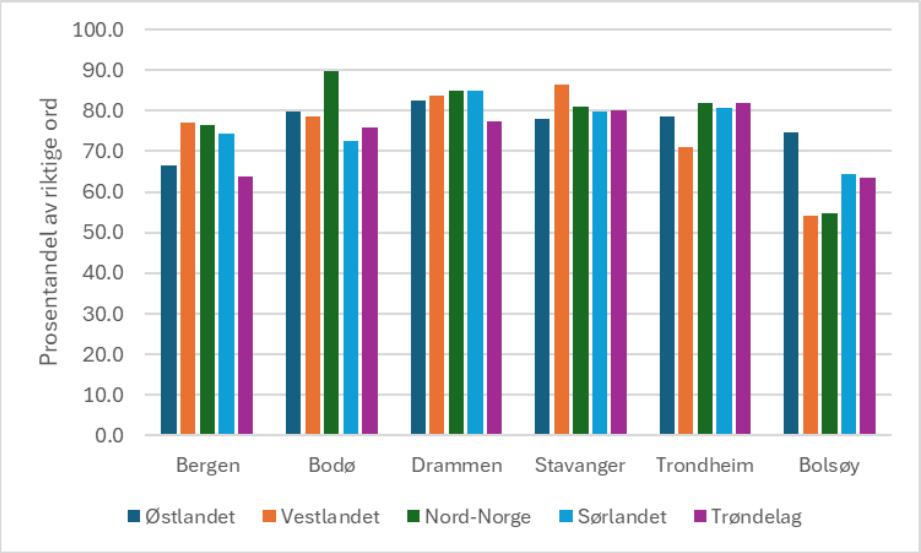

Figur 8. Prosentandel av riktige ord i henhold til boareal

Siden det var relativt få deltakere i denne studien, gir ikke resultatene fra de ulike regionene grunnlag for å trekke omfattende konklusjoner – kun foreløpige antakelser. Ettersom alle deltakerne hadde språknivå B2 eller høyere, kan man anta at forståelsen av dialekter kunne være mer påvirket av regional tilhørighet. Med andre ord kunne deltakerne i større grad være i stand til å forstå dialekter fra sitt eget område. Som vist i Figur 8 stemmer dette mønsteret i enkelte tilfeller. For eksempel presterte deltakere fra Nord-Norge betydelig bedre på Bodø-dialekten enn deltakere fra andre regioner, med en gjennomsnittlig treffprosent på nesten 90 % – det høyeste resultatet blant alle dialektene.

Interessant nok oppnådde deltakerne fra Vestlandet de beste resultatene på Bergen- og Stavangerdialektene, men det laveste på Bolsøy-dialekten. Dette er bemerkelsesverdig, ettersom to av de fire deltakerne fra Vestlandet kom fra Møre og Romsdal – området hvor Bolsøy-dialekten er fra. Overraskende nok var det deltakerne fra Østlandet som hadde de beste resultatene på Bolsøy-dialekten, til tross for at dette området er tettest knyttet til «talt bokmål». En mulig forklaring er at mange av deltakerne fra Østlandet hadde språknivå C1 eller C2, noe som kan ha gitt dem bedre forutsetninger for å forstå ulike dialekter enn deltakerne fra de andre regionene.

4.4. Konklusjon

Denne studien har vist at forståelsen av norske dialekter blant estere som bor i Norge med norsk som andrespråk varierer betydelig, både avhengig av språklig ferdighetsnivå og regional tilknytning eller eksponering. Majoriteten av deltakerne uttrykte uenighet i påstanden om at alle norske dialekter er lette å forstå, noe som peker på at dialektmangfoldet kan oppleves som en barriere i andrespråkslæring. Dette står i kontrast til holdninger blant morsmålsbrukere, og tyder på at språklig bakgrunn spiller en sentral rolle i opplevelsen av dialektbruk.

Selv om de fleste deltakerne ikke var enige i at alle norske dialekter er enkle å forstå, var de gjennomsnittlige forståelsesprosentene faktisk svært høye. Dette tyder på at holdningene til dialektmangfoldet kanskje ikke gir et korrekt bilde av hvor godt estere faktisk forstår norske dialekter. Resultatene fra lytteprøvene viser at enkelte dialekter, som Drammen og Stavanger, generelt var lettere å forstå, mens dialekter som Bolsøy og Bergen bød på større utfordringer. Dette kan knyttes til hvor nært dialektene ligger standard østnorsk, samt deltakernes egen bakgrunn og eksponering. Selv deltakere på samme språknivå viste varierende prestasjoner, noe som understreker at individuell erfaring har stor betydning for dialektforståelse.

Videre tyder funnene på at høyere språknivå (C1 og C2) generelt bidrar til bedre forståelse av dialekter, men at dette ikke alltid er utslagsgivende alene. I enkelte tilfeller presterte deltakere på lavere nivåer bedre kompetanse med å forstå noen av dialekter enn de på høyere nivå, noe som kan forklares med regional tilhørighet eller tidligere eksponering

for bestemte dialekter. For eksempel viste den eneste B2-nivåtaleren fra Østlandet svært høye resultater i kontrast til deltakere fra samme region på høyere språknivåer.

Samlet sett peker studien på viktigheten av å inkludere variert dialektmateriale i norskopplæringen for andrespråksbrukere. Å eksponere personer for ulike dialekter, inkludert de som avviker mest fra standard østnorsk, kan være avgjørende for å utvikle bredere lytteforståelse og fremme språklig mestring i det norske dialektmangfoldet. Videre forskning med et større og mer variert utvalg vil kunne bidra til å styrke disse funnene og gi mer generaliserbare konklusjoner.

5. STUDIE 3 – HOLDNINGER TIL NORSKE DIALEKTER

5.1. Problemstillingen

Studie 3 hadde som hovedmål å undersøke hvordan estiske innvandrere i Norge forholder seg til ulike norske dialekter, både når det gjelder forståelse og personlige preferanser. Studien hadde et særskilt fokus på holdninger til talemålsvariasjon, og hvordan disse holdningene henger sammen med deltakernes bakgrunn og tidligere eksponering for norsk språk. Det ble benyttet et kvantitativt forskningsdesign, der data ble samlet inn ved hjelp av et strukturert spørreskjema (Tillegg 3). For å oppnå best mulige resultater anbefales det i undersøkelsen å kombinere både direkte og indirekte metoder. Spørreskjemaet besto av både demografiske spørsmål og en oppgave basert på verbal guise-teknikken, der deltakerne vurderte dialektene ved hjelp av en Likert-skala.

Denne studien bygger videre på innsiktene fra Studie 2, som satte søkelys på faktisk forståelse av ulike dialekter, men flytter fokus fra prestasjon til persepsjon og evaluering. Ved å kombinere bakgrunnsinformasjon med subjektive vurderinger, gir denne studien et mer nyansert bilde av hvordan norsktalende estere forholder seg til dialektmangfoldet i Norge – ikke bare hvor godt de forstår det, men også hvordan de opplever det.

Formålet med spørreskjemaet var todelt:

1. Å innhente informasjon om deltakernes språklige bakgrunn, som kunne ha innvirkning på deres forståelsesevne og holdninger til ulike norske dialekter.
2. Å undersøke hvilke faktorer som mest former holdningene estere har til ulike norske dialekter, slik som tidligere eksponering, geografisk bosted eller språklig bakgrunn.

5.2. Materiale and metode

5.2.1. Spørreskjema og datainnsamling

Det primære datainnsamlingsverktøyet i den tredje studien var et spørreskjema utformet for å kartlegge både deltakernes språklige bakgrunn og deres oppfatninger om hvor vanskelige og behagelige utvalgte norske dialekter er. Data til denne studien ble samlet

inn gjennom et nettbasert spørreskjema opprettet i Google Forms. Skjemaet var utformet for å samle inn både kvantitative og kvalitative data, og ble distribuert via Facebook-gruppen «Eestlased Norras» («Estere i Norge»). Denne rekrutteringsmetoden ble valgt på grunn av sin tilgjengelighet og relevans for målgruppen – norsktalende estere bosatt i Norge.

Spørreskjemaet (Tillegg 3) bestod av to hoveddeler. Den første delen hadde som formål å innhente kontekstuelle opplysninger om deltakernes språklige og sosiokulturelle bakgrunn. Spørsmålene i denne delen var stort sett de samme som for Studie 2 og omfattet bakgrunnsspørsmålene som område og lengde på oppholdet i Norge, språkbakgrunn i norsk og selvevaluert språknivå, hyppighet og kontekst for bruk av norsk. Spørsmålene forsket også deltakernes holdninger til hvilke dialekter de opplevde som ubehagelige og/eller vanskelige. Spørsmålene var i hovedsak lukkede (enkeltvalg, flervalg, Likert-skala), som skulle gi innblikk i deltakernes personlige erfaringer og holdninger, men først og fremst støtte opp under en strukturert dataanalyse.

Den andre delen av spørreskjemaet inneholdt lydklippbaserte spørsmål. De samme lydfilene som ble brukt i Studie 2, ble benyttet her. For hvert lydopptak ble deltakerne bedt om å gi en vurdering på to separate skalaer fra én til seks. På skalaen for forståelighet betydde *1 = veldig lett å forstå*, mens *6 = veldig vanskelig å forstå*. På skalaen for behagelighet betydde derimot *1 = veldig ubehagelig å høre på*, mens *6 = veldig behagelig å høre på*. Deltakerne hadde i tillegg mulighet til å legge ved relevante forklarende kommentarer for å utdype sine vurderinger og gi et mer nyansert bilde av sine inntrykk. Disse svarene hadde som hensikt å undersøke både forståelsesaspektet og holdningsdimensjonen knyttet til dialektoppfatning.

5.2.2. Respondenter

Dette spørreskjemaet fikk 39 svar. Deltakerne var personer med estisk bakgrunn som har bodd i Norge og har lært det norske språket. Deltakelsen var frivillig og anonym. Inklusjonskriteriene krevde at respondentene hadde noe erfaring med å bruke norsk i hverdagen, uavhengig av språklig ferdighetsnivå.

Deltakerne var hovedsakelig kvinner i alderen 20 til 63 år. Flertallet (49 %) hadde bodd i Norge i over ti år, og 21 % hadde bodd i Norge i 5-10 år. Det kan argumenteres for at et så langvarig opphold har gitt respondentene betydelig eksponering for regional språklig variasjon. Følgende regioner var representert: Østlandet (21 deltakere), Vestlandet (9 deltakere), Nord-Norge (6 deltakere) og Sørlandet (3 deltakere). Det er imidlertid viktig å påpeke at det ikke var noen deltakere fra Trøndelag.

Alle deltakerne rapporterte at de bruker norsk i sitt daglige liv, og 3 av 4 oppga at de bruker norsk hver eneste dag. 95 % av deltakerne bruker bokmål som skriftlige språkvariant, men det var to respondenter som også foretrekker å bruke nynorsk. Deltakerne oppga at de bruker norsk i ulike sosiale sammenhenger, men hovedsakelig i kommunikasjon med kollegaer, venner, fremmede og familiemedlemmer.

Alle deltakerne, med unntak av to, var enige eller delvis enige i at utlendinger og innvandrere har tilstrekkelige muligheter i Norge til å utvikle sine norskkunnskaper. Dette støttes også av at hele 77 % av respondentene har deltatt på et norskkurs.

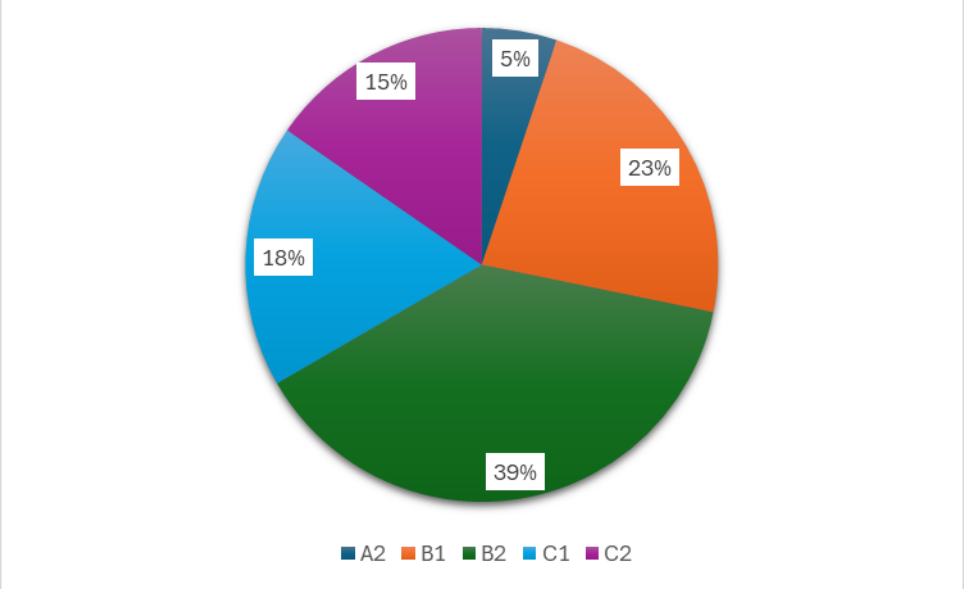

Figur 9. Språknivåer av deltakerne i studie 3

Som Figur 9 viser, er selvrapporterte språknivået, så vel som komfortnivået med å snakke norsk, gjennomgående høyt blant deltakerne. Totalt oppga 28 personer at de hadde et språknivå tilsvarende B2 eller høyere. Når det gjaldt muntlig komfort, vurderte 25 av

deltakerne sin trygghet i å snakke norsk til 4 eller 5 på en skala fra én til fem. Gjennomsnittlig score for muntlig komfort var 3.87. I likhet med funnene fra Studie 2 var komfortnivået knyttet til skriftlig bruk av norsk noe lavere, med en gjennomsnittsscore på 3.77. Den noe lavere tryggheten knyttet til skriftlig bruk kan skyldes at skriving ofte stiller høyere krav til grammatisk korrekthet og ordforråd, noe som kan oppleves som mer utfordrende.

5.3. Resultater og diskusjon

5.3.1. Forståelse

Deltakerne kunne vurdere dialektenes forståelighet på en skala fra 1 til 6, der 1 betydde *svært lett å forstå* og 6 betydde *svært vanskelig å forstå*. De gjennomsnittlige vanskelighetsvurderingene av de seks norske dialektene varierte fra 1,62 til 3,18.

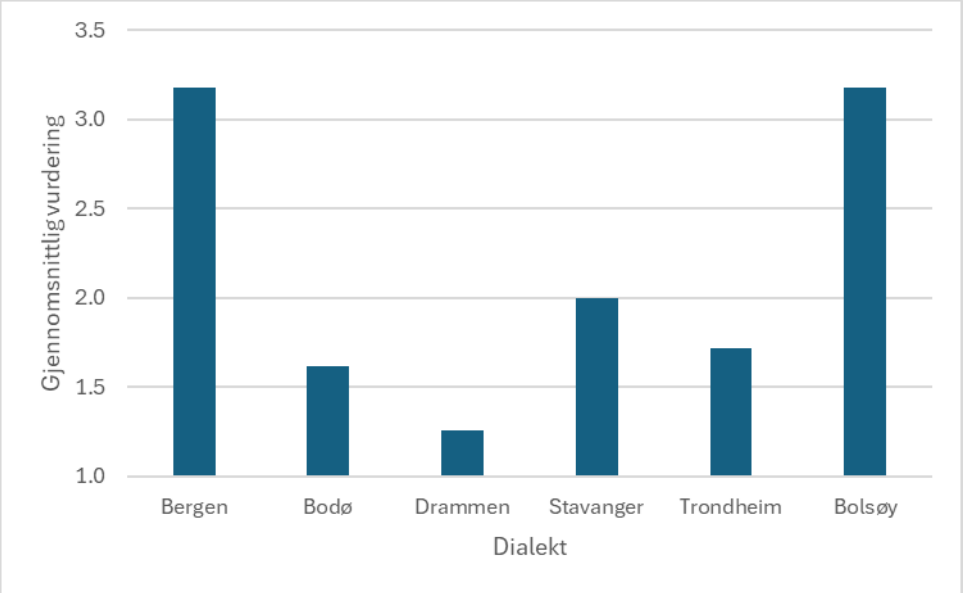

Figur 10. Gjennomsnittlig vanskelighetsvurdering av hver dialektlydfil

Bergen og Bolsøy skiller seg ut på Figur 10 som de mest utfordrende dialektene for lytterne, med en gjennomsnittlig vanskelighetsvurdering litt over 3,1. Dette antyder at deltakerne opplevde disse dialektene som særlig vanskelige å forstå eller tolke. Stavanger fulgte etter med en vurdering på 2,0, noe som plasserer den i mellomklassen når det gjelder forståelsesvansker.

Det er verdt å merke seg at alle tre dialektene som ble vurdert som vanskeligst å forstå, kommer fra Vestlandsregionen. Drammen, som er en del av Østlandsområdet, fikk den laveste gjennomsnittlige vanskelighetsvurderingen – rundt 1,2 – noe som indikerer at deltakerne fant denne dialekten lettest å forstå. Bodø og Trondheim fikk også relativt lave vanskelighetsvurderinger, med gjennomsnitt på omtrent 1,6 og 1,7.

Respondenter bosatt i Vestlandsregionen (som omfatter Vestland, Rogaland og Møre og Romsdal) vurderte dialektene som minst vanskelige å forstå, med en gjennomsnittlig vanskelighetsvurdering på 1,9 (Figur 11). Til sammenligning rapporterte deltakere fra Østlandet, Nord-Norge og Sørlandet høyere gjennomsnittlige vanskelighetsvurderinger, alle på over 2,2 i snitt.

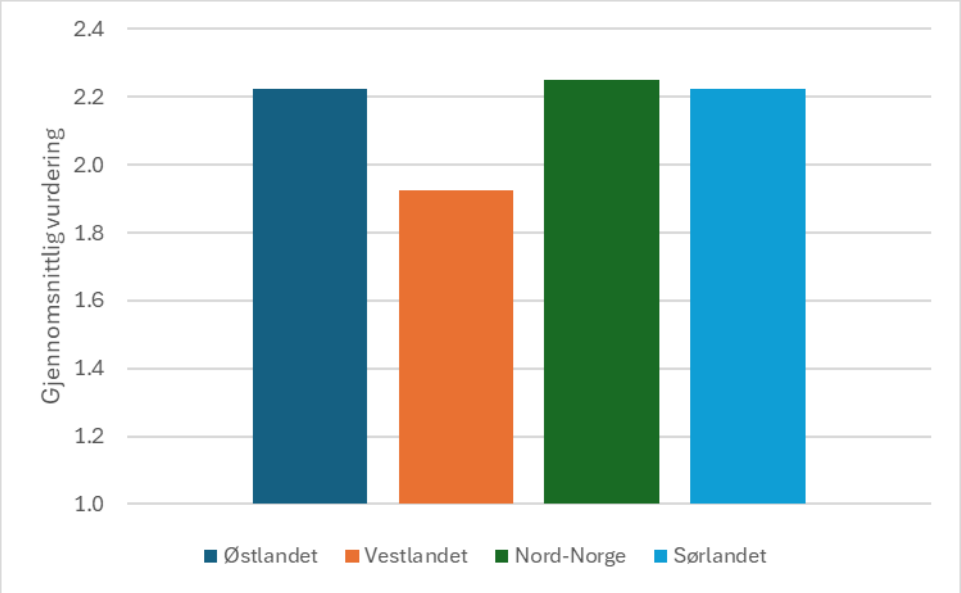

Figur 11. Gjennomsnittlig vanskelighetsvurdering i henhold til deltakernes boareal

Interessant nok var det også 11 deltakere som uttrykte at dialektene fra Vestlandet var noe ubehagelige eller utfordrende å lytte til. Dette kan tyde på at personer som bor i Vestlandsregionen har større kjennskap til komplekse dialektale trekk, muligens som følge av økt regional eksponering eller språklig tilpasningsevne. Dermed er de også mer tilbøyelige til å oppfatte dialekter utenfor sin egen region som mindre utfordrende sammenlignet med dem som ikke har samme erfaring.

Figur 12 viser gjennomsnittlig vanskelighetsgrad for hver dialekt, fordelt etter deltakernes geografiske bosted. Resultatene er fargekodet etter region: Østlandet er markert med

mørkeblått, Vestlandet med oransje, Nord-Norge med mørkegrønt, og Sørlandet med lyseblått.

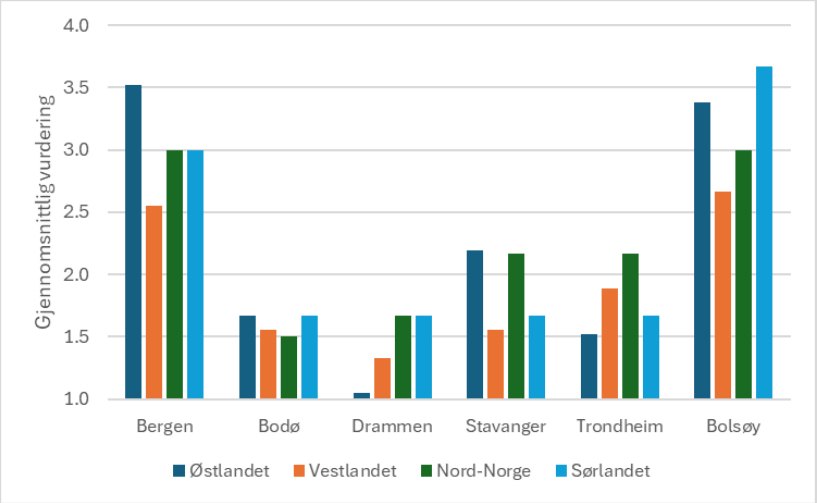

Figur 12. Gjennomsnittlig vanskelighetsvurdering av hver dialekt i henhold til deltakernes boareal

Bergensdialekten ble vurdert som den mest utfordrende dialekten av deltakere fra Østlandet (over 3,5), mens Nord-Norge og Sørlandet ga noe lavere, men fortsatt høye vanskelighetsvurderinger (omtrent 3,0). Østlandsk er dialektområdet som ligger nærmest det skriftlige språket bokmål, noe som kan forklare hvorfor estere som bor i Østlandet i mindre grad er vant til komplekse dialektale trekk. Respondenter fra Vestlandet vurderte denne dialekten som betydelig mindre vanskelig (2,6), noe som tyder på at regional kjennskap kan redusere opplevd vanskelighetsgrad.

Bodødialekten fikk gjennomgående lave gjennomsnittlige vanskelighetsvurderinger fra alle regionale grupper, med gjennomsnitt mellom 1,5 og 1,7. Det er verdt å merke seg at respondenter fra Nord-Norge ga den laveste vurderingen, på omtrent 1,4. Dette samsvarer med forventningene, ettersom Bodø ligger i Nord-Norge, og språklig kjennskap antakelig bidro til lavere opplevd vanskelighet blant lokale respondenter.

Drammensdialekten fikk den laveste vanskelighetsvurderingen totalt sett, særlig blant respondenter fra Østlandet (1,1), noe som indikerer høy regional gjenkjennelse. Gitt at denne dialekten ligger nært opp til standard bokmål, som ofte undervises i språkopplæringen, er det ikke overraskende at den ble oppfattet som den letteste å forstå.

Vurderingene fra andre regioner var også lave, og oversteg ikke 1,7, noe som bekrefter at Drammensdialekten er bredt forståelig.

Når det gjelder Stavangerdialekten, var de gjennomsnittlige vanskelighetsvurderingene relativt moderate, mellom 1,5 og 2,2 på tvers av regioner. Estere bosatt på Østlandet og Nord-Norge vurderte denne dialekten som noe mer utfordrende, med vurderinger over 2,1, sammenlignet med respondenter fra Vestlandet og Sørlandet, hvor vurderingene lå under 1,7.

Trondheimsdialekten ble interessant nok oppfattet som relativt mer utfordrende av respondenter fra Nord-Norge (gjennomsnittlig vurdering omtrent 2,2) og Vestlandet (omtrent 1,9). I motsetning til dette vurderte respondenter fra Østlandet og Sørlandet denne dialekten som enklere å forstå.

Bolsøydialekten, som i likhet med bergensdialekten tilhører den vestlandske dialektregionen, fikk høye vanskelighetsvurderinger fra de fleste regioner, særlig fra Sørlandet (høyest, 3,7) og Østlandet (3,4). Vestlandet vurderte denne dialekten som betydelig mindre vanskelig (~2,6), noe som igjen tyder på at regional eksponering kan bidra til lavere opplevd vanskelighet.

Resultatene (Figur 13) viser en tydelig sammenheng mellom deltakernes selvrapporterte språknivå i norsk og hvor vanskelig de vurderte forståelsen av ulike dialekter. Som forventet ble dialektene vurdert som mindre utfordrende jo høyere språknivå deltakerne hadde.

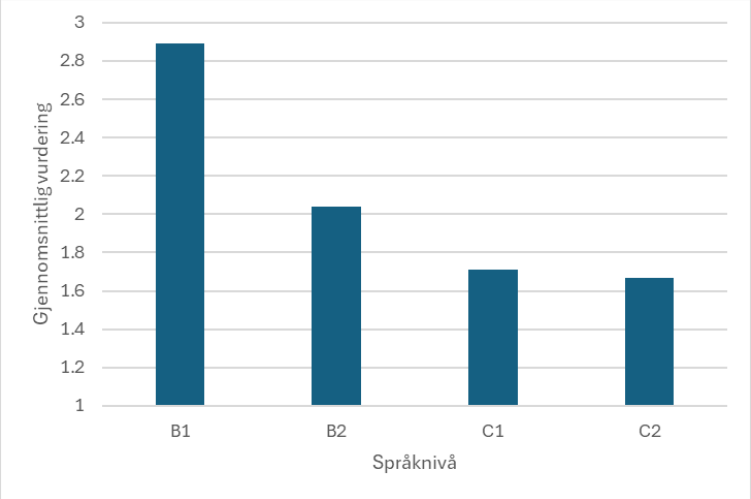

Figur 13. Gjennomsnittlig vurdering av vanskelighet i henhold til deltakernes språknivå

Som kan ses fra Figur 13, rapporterte deltakere med språknivå B1 en gjennomsnittlig vanskelighetsgrad på 2,89 på en skala fra 1 (svært lett) til 6 (svært vanskelig). For deltakere med nivå B2 var gjennomsnittet betydelig lavere, med en vurdering på 2,04, noe som indikerer at forståelsen ble opplevd som mindre krevende. Denne trenden fortsatte blant deltakere med høyere språkkompetanse, der nivå C1 hadde en gjennomsnittlig vanskelighetsgrad på 1,71, og nivå C2 rapporterte den laveste gjennomsnittlige vanskelighetsgraden på 1,67.

Disse resultatene støtter at økt språklig kompetanse korrelerer med bedre evne til å forstå varianter av norsk talespråk, inkludert dialekter med fonologiske og leksikalske avvik fra standardformen. En høyere språklig ferdighet antas å gi bedre strategier for å avkode ukjente ord og lydmønstre.

5.3.2. Holdninger

Figur 14 viser svarfordelingen på påstanden: «I hvilken grad er du enig i påstanden om at alle norske dialekter er behagelige å lytte til?». Av deltakerne svarte 23 % at de ikke er enig, mens 33 % heller ikke er enig, noe som innebærer at over halvparten har en viss grad av uenighet i at alle norske dialekter er behagelige å høre på. Samtidig svarte 36 % at de heller er enig, og kun 8 % svarte at de er enig i påstanden. Dette antyder at det finnes en viss positiv holdning til norsk dialektmangfold, men at skepsis for dialekter fortsatt er tydelig til stede blant estere.

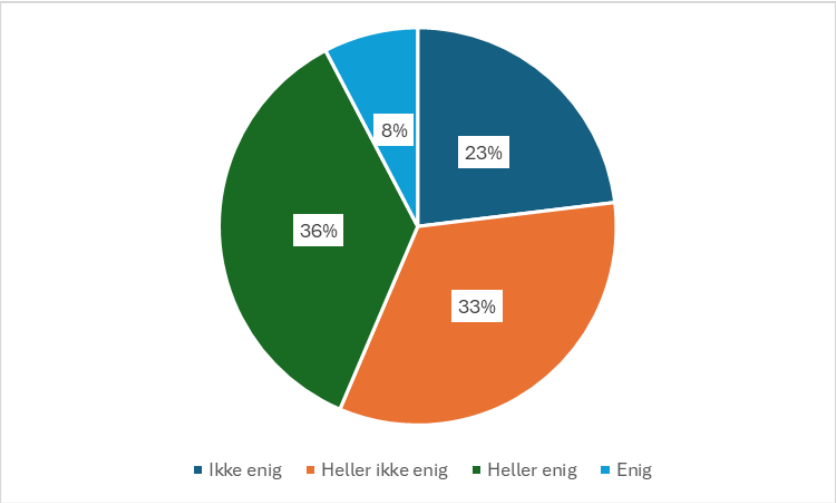

Figur 14. Svar på «I hvilken grad er du enig i påstanden om at alle norske dialekter er behagelige å lytte til?»

Deltakerne kunne selv vurdere hvor behagelige de opplevde dialektene på en skala fra 1 til 6, der 1 betydde *svært ubehagelig* og 6 betydde *svært behagelig*. De gjennomsnittlige vurderingene av behagelighet for de seks norske dialektene varierte fra 3,67 til 5,05 (Figur Z). Det er viktig å understreke at behagelighet er et subjektivt og affektivt mål. I tillegg til faktorer som deltakernes regionale tilhørighet og språklige ferdighetsnivå, kan holdninger også være påvirket av andre faktorer som stereotyper, personlige erfaringer eller tidligere eksponering for dialektene – faktorer som ikke er nærmere undersøkt i denne studien.

Med tanke på at over halvparten av deltakerne tidligere oppga at noen norske dialekter ikke er behagelige å lytte til (Figur 14), er det noe overraskende at de enkelte dialektene fikk relativt høye vurderinger når det gjelder opplevd behagelighet. Den gjennomsnittlige vurderingen på tvers av alle dialekter var 4,5 på en 6-punkts Likert-skala, noe som er klart over det nøytrale midtpunktet. Dette avviket kan tyde på at norsklærende andrespråkstalere har generelle forbehold eller forutinntatte oppfatninger om dialektmangfold, men at vurderingene av konkrete dialekter blir mer positive når de vurderes individuelt. Det er mulig at den abstrakte ideen om dialektvariasjon vekker en mer negativ respons enn faktisk eksponering for dialektene.

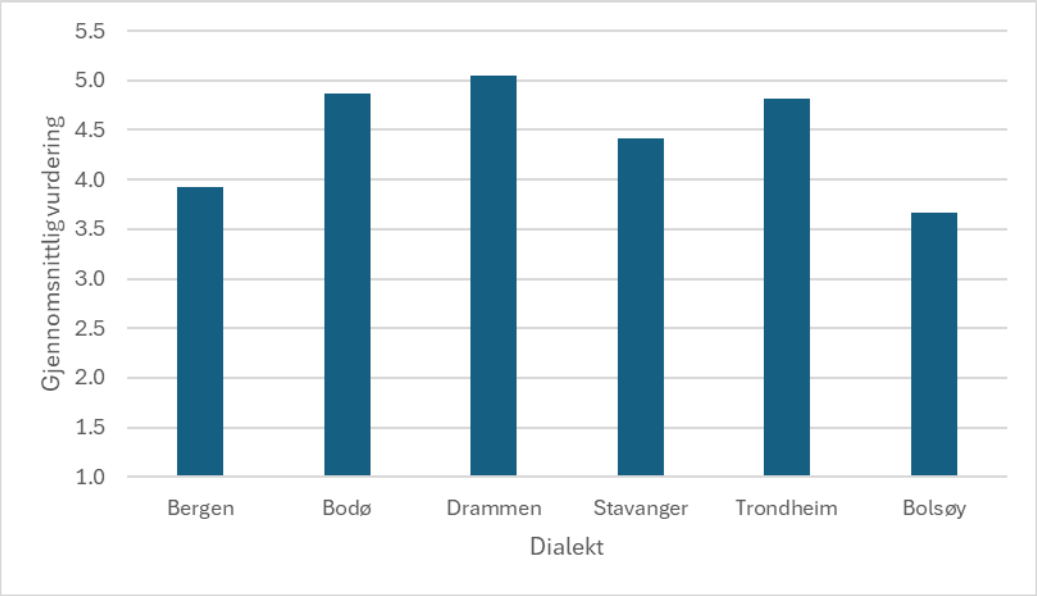

Figur 15. Gjennomsnittlig behagelighetsvurdering av hver dialektlydfil

Figur 15 viser at drammensdialekten ble vurdert som den mest behagelige å lytte til, med en gjennomsnittsscore på litt over 5,0. Siden denne dialekten også ble rangert som den

letteste å forstå, kan funnet antyde en mulig sammenheng mellom opplevd forståelighet og behagelighet. Ifølge Sandøy (2011) omfattes også bydialekter generelt som mer prestisjefylte enn bygdedialekter, og dialekter fra det sentrale Østlandsområdet vurderes ofte høyere enn dialekter fra andre deler av landet. Dialektene fra Bodø og Trondheim fikk også høye gjennomsnittlige vurderinger av behagelighet, med omtrent 4,9 og 4,8, noe som indikerer generelt positive affektive reaksjoner fra deltakerne. Disse tre dialektene representerer ulike dialektområder – Østlandsk (Drammen), Nordnorsk (Bodø) og Trøndersk (Trondheim).

Innenfor gruppen av vestlandske dialekter er det imidlertid verdt å merke seg at selv om dialektene fortsatt ble vurdert som relativt behagelige, fikk de gjennomgående lavere score enn dialektene fra de øvrige dialektgruppene. Stavangerdialekten oppnådde høyest score blant de vestlandske variantene, med et gjennomsnitt rett under 4,5. Til sammenligning fikk dialektene fra Bergen og Bolsøy – som også tilhører vestlandsregionen – de laveste vurderingene av alle undersøkte dialekter, med henholdsvis omtrent 3,9 og 3,6.

De høye vurderingene av Drammen og Bodø kan reflektere deres fonetiske likhet med standardisert norsk eller høyere grad av eksponering gjennom medier og utdanning. Dialektene fra Bolsøy og Bergen har derimot fonetiske trekk som er mindre vanlige, noe som kan ha bidratt til deres lavere vurderinger. Flere deltakere nevnte at vestlandske dialekter ble oppfattet som mindre behagelige på grunn av intonasjonsmønstre, uttale, bruk av skarre-r og ord som i liten grad brukes i andre dialektområder.

Figur 16 viser at deltakere bosatt i Vestlandsregionen rapporterte de høyeste gjennomsnittlige vurderingene av dialektenes behagelighet, med en gjennomsnittvurdering som nærmet seg 5,0. Dette funnet antyder en gjennomgående positiv holdning blant personer bosatt i Vestlandet overfor dialektene som var inkludert i studien. En mulig forklaring kan være at personer fra denne regionen har større kjennskap til et bredt spekter av komplekse dialekter, noe som kan gjøre at de oppfatter andre dialekter som like eller mer behagelige enn dem de vanligvis eksponeres for i sitt eget språklige miljø.

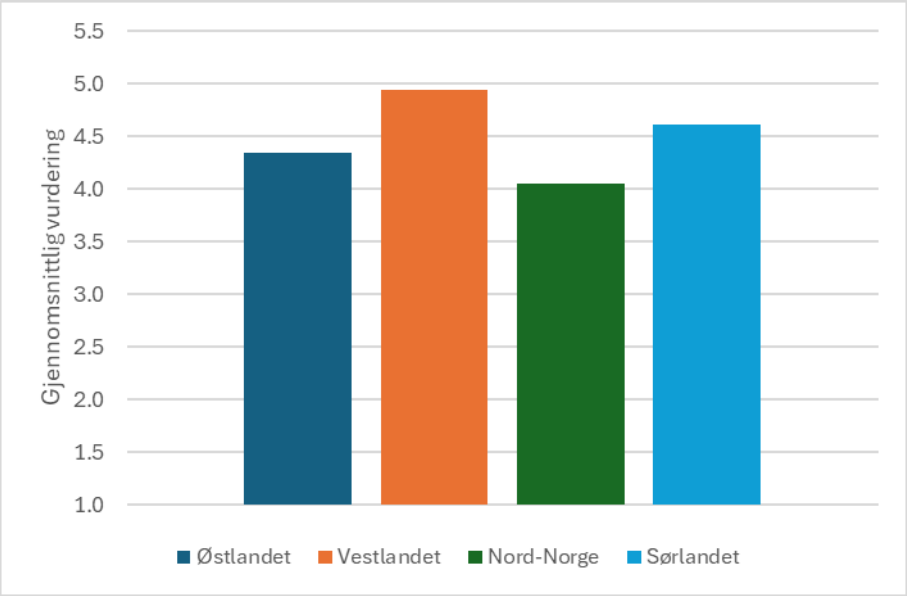

Figur 16. Gjennomsnittlig behagelighetsvurdering i henhold til deltakernes boareal

Deltakere fra Sørlandet gav den nest høyeste gjennomsnittlige vurderingen av behagelighet, med en vurdering på omtrent 4,6, etterfulgt av Østlandet med en gjennomsnittlig vurdering på rundt 4,3. Disse resultatene viser også en moderat positiv holdning til de ulike dialektene. Respondenter bosatt i Nord-Norge rapporterte den laveste gjennomsnittlige vurderingen av behagelighet, med en score på omtrent 4,1. Dette ser ut til å samsvare med dialektenes vurderte vanskelighetsgrad, som i gjennomsnitt var høyest blant deltakerne fra Nord-Norge.

Som det også fremgår av tidligere figurer, viser figur 17 at Drammen-dialekten mottok gjennomgående de høyeste vurderingene, med alle regionale grupper som ga den en score over 4,5. Respondenter fra Vestlandet vurderte denne dialekten mest positivt (over 5,4), tett etterfulgt av deltakere fra Østlandet og Sørlandet. Dette indikerer en utbredt affektiv preferanse for Drammen-dialekten på tvers av regioner. Nord-Norge rapporterte den laveste vurderingen for Drammen, med en score på 4,5, som fortsatt er relativt høy vurdering.

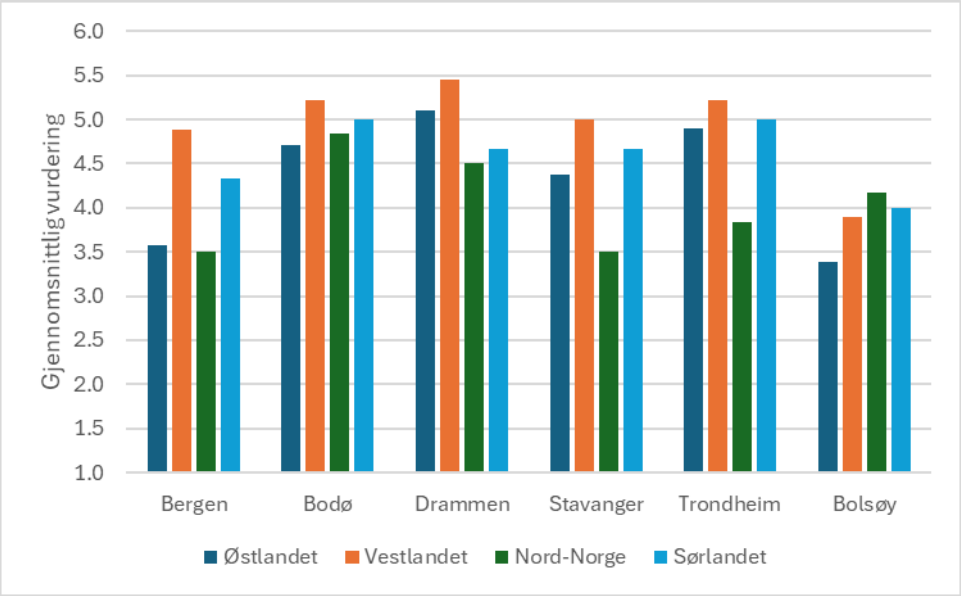

Figur 17. Gjennomsnittlig behagelighetsvurdering av hver dialekt i henhold til deltakernes boareal

Bodø-dialekten ble også vurdert høyt i alle regioner, særlig av deltakere fra Vestlandet (over 5,2), og fikk jevnt over positive vurderinger fra alle respondentgrupper (4,6–5,0). Dette tyder på at dialekten har en bred appell til tross for sin nordlige opprinnelse.

Trondheim-dialekten ble også godt mottatt, spesielt blant respondenter fra Vestlandet og Sørlandet, som begge ga vurderinger nær eller over 5,0. Respondentene fra Nord-Norge vurderte imidlertid dialekten betydelig lavere (3,8), noe som kan antyde en regional skjevhet eller lavere grad av kjennskap.

Stavanger-dialekten fikk mer varierte vurderinger: Respondenter fra Vestlandet og Sørlandet vurderte den relativt positivt (henholdsvis 5,0 og 4,7), mens deltakere fra Nord-Norge ga den den laveste vurderingen (3,5). Dette spriket kan gjenspeile ulik eksponering for, eller holdninger til, dialekter innenfor det vestlandske dialektområdet.

Bergen og Bolsøy ble vurdert som de minst behagelige dialektene. Bergen oppnådde vurderinger mellom 3,5 og 4,9, med lavest score fra Østlandet og Nord-Norge, og høyest fra Vestlandet – muligens som et resultat av regional lojalitet eller kjennskap. Bolsøy fikk de laveste vurderingene totalt sett, særlig fra Østlandet (under 3,4) og Vestlandet (under 3,9), noe som tyder på at denne dialekten kan oppfattes som mindre estetisk tiltalende på tvers av regioner.

Noen studier (Slettebakken 2022; Aasmundseth 2010, sitert i Sandøy 2011) viser at nordmenn har en tendens til å oppfatte sin egen regionale dialekt som mer «vakker» enn de mer utbredte østnorske dialekter. I denne studien oppfattet derimot norsktalende estere Drammensdialekten som den mest behagelige å lytte til. Dette kan tyde på at andrespråksbrukere, som ofte er mer eksponert for bokmål, foretrekker østnorske dialekter fremfor regionale varianter. Likevel vurderte deltakere fra Vestlandet sine egne dialekter som nesten like behagelige som Drammensdialekten, og nordlendinger vurderte Bolsøydialekten mer positivt enn deltakere fra andre regioner.

Disse resultatene viser at holdninger til dialekter påvirkes ikke bare av de fonetiske eller prosodiske egenskapene til dialektene selv, men også av lytterens regionale bakgrunn. Dialekter som Drammen og Bodø ser ut til å ha en bredere appell, mens andre, som Bolsøy, kan være mer polariserende eller mindre kjent.

De relativt høye vurderingene fra respondenter i Vestlandet for de fleste dialektene kan gjenspeile en større toleranse eller verdsettelse for dialektvariasjon, muligens som følge av den interne språklige mangfoldigheten i regionen. Det er også mulig at funnene delvis kan forklares gjennom de sosiokulturelle forholdene mellom dialektene, særlig med tanke på maktbalansen og statusforskjeller. Ifølge Kircher og Zipp (2022) oppnår standardiserte språk ofte høyere prestisje som følge av omfattende institusjonell støtte, mens en språkvariants funksjonelle bruk og utbredelse i samfunnet er avgjørende for hvorvidt varianten blir respektert eller marginalisert. Selv om det ikke finnes et standardspråk i Norge, kan det argumenteres for at forholdet mellom Østlandet og Vestlandet er ikke nødvendigvis symmetrisk, med Østnorsk som et dominerende dialektområde, og dette kan påvirke hvordan dialekter fra ulike regioner oppfattes og forstås.

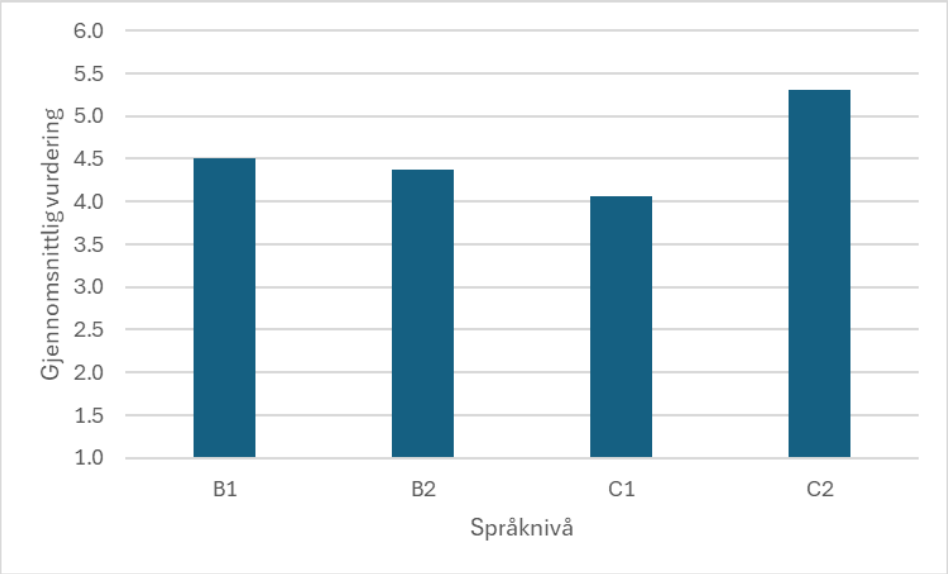

Figur 18. Gjennomsnittlig vurdering av behagelighet i henhold til deltakernes språknivå

Resultatene på figur 18 indikerer at det ikke er noen tydelig sammenheng mellom språknivå og vurderingen av hvor behagelige dialektene er. Det er en svak nedgang i vurderingene fra nivå B1 til C1, før en markant økning på nivå C2. Det er derfor vanskelig å identifisere et konsistent mønster som tilsier at høyere språklig kompetanse nødvendigvis fører til mer positive holdninger til norske dialekter med hensyn til behagelighet.

En mulig tolkning av det høye gjennomsnittet blant C2-brukerne (5,31) kan være at de med svært høyt språknivå har utviklet en større språklig bevissthet og estetisk toleranse, som gjør at de setter mer pris på dialektvariasjon. Samtidig bør det bemerkes at det er et ulikt antall respondenter i ulike språknivågrupper, noe som kan påvirke gjennomsnittene.

5.4. Konklusjon

Denne studien har undersøkt hvordan ulike norske dialekter oppfattes og forstås av estere med norsk som andrespråk, med særlig vekt på både kognitiv og affektiv respons. Resultatene viser tydelige mønstre knyttet til regional tilhørighet, språklig eksponering og selvrapportert språkkompetanse.

Når det gjelder forståelse, ble det avdekket en klar sammenheng mellom deltakernes geografiske bakgrunn og deres evne til å forstå ulike dialekter. Resultater indikerer en

sterk regional skjevhet i dialektforståelse. Respondentene synes generelt at dialekter fra deres egen region er mindre vanskelige å forstå. Dialektene fra Vestlandet, spesielt Bergen og Bolsøy, ble vurdert som de mest utfordrende, særlig blant deltakere fra Østlandet og Sørlandet. Respondenter fra Vestlandet vurderte disse dialektene fra sin region som mindre vanskelige. Dette kan vise at vestlandske dialekter har større fonologisk og leksikalsk avstand til standardtalemål (eller «talt bokmål»). Drammensdialekten, nært tilknyttet bokmål, ble på sin side vurdert som den letteste å forstå – på tvers av alle regioner. Deltakere med høyere språklig kompetanse rapporterte gjennomgående lavere vanskelighetsgrad, noe som bekrefter hypotesen om at språklig erfaring og ferdighet bidrar til bedre dekoding av dialektvariasjon.

Funnene om holdninger viser at affektive vurderinger i noen grad kan følge samme mønster som forståelse. Drammen, Bodø og Trondheim ble vurdert som de mest behagelige dialektene, mens Stavanger, Bolsøy og Bergen ble vurdert som minst behagelige. Det ble også funnet forskjeller mellom deltakerne fra ulike regionene: deltakere fra Vestlandet vurderte generelt dialektene mer positivt, noe som kan antyde større toleranse eller verdsettelse for dialektmangfold. Respondenter fra Nord-Norge rapporterte de laveste vurderingene av behagelighet, samtidig som de også opplevde størst forståelsesvansker – noe som kan tyde på at lavere eksponering og regional distanse kan føre til både kognitiv og affektiv distansering.

Et viktig funn er at det ikke var en klar sammenheng mellom språknivå og affektiv vurdering. Deltakere med svært høyt språkkompetansenivå (C2) rapporterte de mest positive holdningene, men mellomnivågruppene viste mer variasjon. Dette kan tyde på at høy språkbevissthet og kulturell integrasjon heller enn rent språknivå er avgjørende for positive holdninger til dialekter.

Til slutt tyder resultatene på at dialektoppfatning er et komplekst samspill mellom språklige ferdigheter, eksponering, regional tilhørighet og sosiokulturelle forhold. For eksempel kan maktbalansen mellom dialektområder, som mellom Østlandet og Vestlandet, påvirke hvordan visse dialekter vurderes. Østnorsk fungerer ofte som normativt utgangspunkt i mediene og i undervisning, noe som gir østlandske dialekter en privilegert posisjon sammenlignet med andre regionale varianter. Dette kan føre til at

dialekter med større avvik fra denne normen oppfattes som både vanskeligere og mindre behagelige – særlig av personer med begrenset dialekteksponering.

Videre forskning bør undersøke hvordan spesifikke fonologiske trekk påvirker forståelsen, og hvilke holdningsdannende faktorer som er mest avgjørende (f.eks. medier, sosiale nettverk eller utdanningsinstitusjoner). Studier som kombinerer kvantitative data med kvalitative intervjuer, kan bidra til en dypere forståelse av hvilke mekanismer som styrer dialektoppfatning og holdninger blant andrespråksbrukere.

6. DISKUSJON

Denne masteroppgaven har undersøkt hvordan norsk-talende estere bosatt i Norge oppfatter og forstår norske dialekter, med søkelys på både språklig forståelse og holdninger. Gjennom de tre delstudiene viser funnene tydelig at dialektvariasjon utgjør en betydelig utfordring for andrespråksbrukere. Studiene gir et helhetlig bilde: Studie 1 tok for seg generell språkbruk og språklæring, mens Studie 2 og Studie 3 utfylte hverandre – den ene undersøkte forståelsen av ulike dialekter, og den andre så nærmere på holdninger blant norsktalende estere til norske dialekter.

Studie 1 viste at estere bosatt i Norge har variert bakgrunn og bosettingsmønster, men nesten alt bruker norsk i hverdagen. Det er også særlig viktig at 61 % vurderte sine norskferdigheter til B2 eller høyere, noe som vitner om god språklig kompetanse. Mange har deltatt i norskopplæring, og flere understreker verdien av daglig språklig eksponering. Disse funnene reflekterer en veldig høy motivasjon for norsk språklæring. Bruken av engelsk som støttespråk og estisk i private sammenhenger viser at flerspråklighet spiller en viktig rolle i deltakernes hverdag.

Norskferdigheter på høyt nivå gir et godt grunnlag for å undersøke hvordan estiske innvandrere forholder seg til språklig variasjon i norsk. Når nesten halvparten av deltakerne sier at deres talespråk er noe påvirket av dialekter, tyder det på både eksponering og en viss grad av tilpasning. Selv om få oppga sterk påvirkning fra dialekter, viser funnene at kontakt med ulike talemålsvarianter er en del av språklig integrasjon i Norge. Dette understreker betydningen av å ikke bare lære bokmål, men også forholde seg til det mangfoldige dialektlandskapet.

Et av hovedfunnene når det gjelder forståelse, er at dialektvariasjon har direkte innvirkning på hvor godt deltakerne forstår språket – særlig blant dem som har hatt lite kontakt med dialektmangfold. Resultater fra Studie 2 viste tydelige forskjeller i forståelsen av ulike dialekter. Drammensdialekten med høyest forståelsesprosent ble oppfattet som lettest å forstå, sannsynligvis fordi den ligger nært «standardtalemål», som ofte benyttes i formell språkundervisning. Dialektene fra Bergen og Bolsøy viste seg å være mest utfordrende, noe som tyder på at trekk som uttale, ordforråd og prosodi i visse regioner skiller seg markant fra «talt bokmål» mange andrespråksbrukere eksponeres for.

Forståelsen hang også tett sammen med deltakernes selverklærte språkferdigheter. De som oppga høyere nivå i norsk hadde generelt lettere for å forstå dialektene, noe som bekrefter at språkkompetanse er avgjørende for å håndtere variasjon i muntlig språk. Et interessant funn var likevel at eksponering for visse regionale dialekter – for eksempel gjennom bosted – bidro til å redusere forståelsesvansker. Deltakere som hadde oppholdt seg i områder med mer krevende dialekter, viste større grad av gjenkjennelse og forståelse, samt positive holdninger, noe som antyder at innlevelse og lang eksponering har stor betydning for dialektforståelsen.

Selv om deltakerantallet i Studie 2 og Studie 3 var begrenset, gir resultatene innsikt i hvordan andrespråksbrukere håndterer norsk dialektvariasjon. Den relativt lille størrelsen på utvalget gjør det vanskelig å trekke sikre konklusjoner om regionale forskjeller, men variasjonen i deltakernes språklige bakgrunn, botid og geografiske tilknytning til Norge bidrar likevel til et nyansert bilde. For å kunne generalisere disse observasjonene i større grad, vil det i videre studier være nødvendig med et større og mer representativt utvalg av deltakere. Dette bør gi bedre grunnlag for å analysere mønstre i språkforståelse og holdninger til dialektbruk blant innvandrere i ulike deler av Norge.

Resultatene fra Studie 3 viser at det er betydelige forskjeller i hvor lett deltakerne oppfattet de ulike dialektene. Drammensdialekten ble vurdert som lettest å forstå, med en gjennomsnittlig vurdering på 1,2, tett etterfulgt av dialektene fra Bodø (1,6) og Trondheim (1,7). Bergen (3,18) og Bolsøy (3,1) ble derimot vurdert som de mest utfordrende. Stavanger-dialekten plasserte seg midt på skalaen med vurdering 2.0.

Når vi sammenligner vurderingene fra Studie 3 med resultatene fra Studie 2, ser vi både likheter og forskjeller. Bemerkelsesverdig er det at Drammen-dialekten ble vurdert som den lettest forståelige i Studie 3, og samtidig ga de høyeste resultatene i Studie 2. Dette tyder på at østnorske dialekter faktisk kan være mer tilgjengelige for andrespråkslærere. Den nest best forståtte dialekten i Studie 2 var Stavanger. Interessant nok ble denne dialekten ikke vurdert veldig høyt og ble nummer fire i Studie 3 når det gjelder forståelighet og behagelighet. Dette avviket kan tyde på at lyttere ofte lar seg skremme av lydinntrykket til vestlandske dialekter – kanskje på grunn av markante uttale-variasjoner som skarre-r og konsonantskifter – men at de likevel forstår dem relativt godt i praksis.

Bergen og Bolsøy fikk derimot de laveste vurderingene i Studie 3 og viste seg også å være de mest utfordrende å forstå i Studie 2. Denne samsvaret mellom opplevd og faktisk vanskelighetsgrad understreker hvor krevende disse dialektene kan være for andrespråkslærere, og peker på behovet for målrettet eksponering og opplæring i å forstå mer avvikende dialektvarianter. Respondentene fra Vestlandet, som er mest vant til disse dialektene, vurderte dem stort sett som lettere og hyggeligere enn folk fra andre regioner. Dette kan også ha viktige implikasjoner for norskopplæring, særlig innen lytteforståelse. Det anbefales at lærere i norskopplæringen bevisst inkluderer variert dialektmateriale, inkludert mer utfordrende dialekter, for å styrke elevenes lytteforståelse og utvikle en bredere språklig kompetanse.

Samtidig er det verdt å merke at forståelighet og behagelighet i noen tilfeller følger samme mønster – Drammen og Bodø fikk både høye forståelighetsvurdering og ble ansett som mest behagelige å høre på. Dette kan tyde på en kognitiv-affektiv kobling blant andrespråkstalende, der språk som er lettere å forstå også oppleves som mer positivt ladet. Noen studier (Slettebakken 2022; Aasmundseth 2010, sitert i Sandøy 2011) viser at nordmenn ofte foretrekker sin egen dialekt framfor standard østnorske. Regionale preferanser og lojalitet påvirker derfor ofte vurderinger. Dette gjelder ikke estere i denne studien, som sannsynligvis ikke har en sterk emosjonell tilknytning til en bestemt dialekt. Det kan argumenteres for at andrespråksbrukere utvikler en viss lojalitet til «talt bokmål», en språkvariant de ofte blir eksponert for gjennom språkopplæring.

Respondentene fra Vestlandet hadde de høyeste vurderingene blant alle deltakerne. Dette kan skyldes en større toleranse for dialektvariasjon, sannsynligvis påvirket av regionens språklige mangfold. Funnene kan også reflektere sosiokulturelle forhold, særlig makt- og statusforskjeller mellom dialektene. Ifølge Kircher og Zipp (2022) får standardiserte språk ofte høyere prestisje, mens språkvarianters utbredelse og bruk i samfunnet avgjør deres status. Selv om Norge ikke har et offisielt standardspråk, er Østnorsk dominerende, noe som kan påvirke hvordan dialekter fra ulike regioner oppfattes.

I denne studien var hovedfokuset i analysen på språknivå og bostedsområde, med kun begrenset oppmerksomhet rettet mot deltakernes generelle språkbakgrunn. Bakgrunnsspørsmålene ga imidlertid ikke nok verdifulle opplysninger. I den andre studien ble det tydelig at deltakere med lik språklig bakgrunn noen ganger oppnådde svært

ulike resultater på transkripsjonsoppgaven. Disse forskjellene kunne muligens vært forklart dersom man hadde hatt tilgang til mer utfyllende bakgrunnsinformasjon om deltakernes språkbruk. Bruk av ulike aspektene fra bakgrunnspørsmål kunne ha vært grunnlag for videre analyser. I videre forskning bør et bredere spekter av bakgrunnsinformasjon tas i bruk for å muliggjøre en mer dyptgående analyse. Dette kunne for eksempel bidra til å undersøke om andrespråksinnlærere tar til seg holdninger blant morsmålsbrukere når det gjelder dialektprestisje og standardspråk, eller hvordan eksponering for dialekter gjennom TV, podkaster eller sosiale medier påvirker forståelse og holdninger. Studier som kombinerer kvantitative data med kvalitative intervjuer, kan også gi en mer nyansert innsikt i dialektoppfatning blant andrespråksbrukere.

I denne studien ble esternes holdninger undersøkt ved at de vurderte hvor forståelige og behagelige dialektene var. For å sikre at vurderingene faktisk gjenspeiler holdninger til selve dialekten, og ikke til personen som snakker, bør det imidlertid iverksettes ytterligere tiltak. Dette kan for eksempel være oppfølgingsspørsmål om personen i lydopptaket. Behagelighet er et svært subjektivt begrep, noe som kan føre til at deltakerne tolker og vurderer det på ulike måter når de svarer så det kan være nyttig å bruke et bredere sett med spørsmål som i større grad avdekker deltakernes holdninger til dialekten.

Forfatteren håper at tilsvarende studier i fremtiden blir gjennomført blant personer med bakgrunn fra andre land som bor i Norge og snakker norsk. Først og fremst vil det kunne generalisere funnene fra denne studien, men i tillegg er det av stor betydning å undersøke holdningene til innvandrere i en stadig mer globalisert verden, preget av økt mobilitet og migrasjon. Slik forskning kan bidra til en bedre forståelse av hvordan kulturell og språklig bakgrunn påvirker oppfatninger av norske dialekter i et flerkulturelt samfunn.

7. KONKLUSJON

I denne masteroppgaven har jeg gjennomført tre ulike studier knyttet til norsktalende estere i Norge. Hovedmålene var å utforske bevissthetsnivået og forståelsen av norske dialekter blant estere bosatt i Norge, samt å undersøke hvilke holdninger estere har til ulike norske dialekter og hvilke faktorer, slik som tidligere eksponering, geografisk bosted og språklig bakgrunn, som former disse holdningene. Samlet gir disse studiene et helhetlig bilde av norsktalende esternes språklige bakgrunn, deres forståelse av norske dialekter, samt deres egne vurderinger av dialektenes vanskelighetsgrad og behagelighet.

I de to hovedstudiene, studie 2 og 3, ble seks lydfiler med forskjellige norske dialekter brukt, hentet fra Bergen, Bodø, Bolsøy, Drammen, Stavanger og Trondheim. Studie 2 hadde som mål å kartlegge i hvilken grad estere bosatt i Norge faktisk forstår norsk talemål i praksis, basert på objektive resultater framfor egenvurdering, samt å identifisere hvilke faktorer som i størst grad påvirker forståelsen av ulike norske dialekter. Studie 3 undersøkte hvilke faktorer som har størst betydning for esternes holdninger til ulike norske dialekter, med særlig fokus på tidligere eksponering, geografisk bosted og språklig bakgrunn.

Studie 1 var brukt for å kartlegge esteres språkbakgrunn og dialektpåvirkning. Studien viste at generelle norskspråklige kompetansen blant estere bosatt i Norge fremstår som relativt høy. I alle tre studiene rapporterte flertallet av deltakerne at de bruker norsk i hverdagen, og de fleste vurderte sitt ferdighetsnivå til B2 eller høyere. Dette tyder på en høy motivasjon for å lære språket. Selv om Østlandet gjennomgående hadde størst andel deltakere, var det representanter fra ulike deler av landet, noe som sikret et geografisk variert utvalg. Denne variasjonen var verdifull for å undersøke både deltakernes språkforståelse og holdninger til ulike dialekter.

Et tydelig funn i undersøkelsen er at høyere språkferdigheter gir et bedre grunnlag for å forstå norske dialekter. I både studie 2 og 3 viste estere med høyere norsknivå bedre evne til å oppfatte regionale talemålsvarianter. Enkelte dialekter ble gjentatte ganger trukket frem som spesielt krevende, særlig dialektene fra den vestnorske dialektregionen, som i studie 3 ble vurdert som de vanskeligste. Likevel viste deltakerne i studie 2 høy forståelse

av stavangerdialekten. Det er imidlertid viktig å merke seg at høyere språkferdigheter ikke nødvendigvis fører til høyere vurderinger av hvor behagelige dialektene oppleves; slike vurderinger synes i større grad å være knyttet til deltakernes bostedsområde, og i noen grad til hvor godt de selv mener å forstå dialekten.

Det er et avvik mellom generell holdning til dialekter og vurdering av konkrete eksempler. Studien viste at ideen om «dialektmangfold» kan vekke skepsis, mens enkeltstående dialekter ofte oppleves mer positivt. Respondentene kan være påvirket av sosiale og kulturelle hierarkier, der østnorske dialekter (i denne studien Drammensdialekten) ofte har høyere prestisje og gjenkjennelighet.

Denne studien kan ha noen betydning for hvordan norskopplæring tilrettelegges, spesielt når det gjelder lytteforståelse. Det bør derfor oppfordres til at lærere aktivt benytter et mangfold av dialekter i undervisningen, også de mer krevende, for å fremme elevenes lytteferdigheter og styrke deres samlede språklige kompetanse.

I videre studier kan det legges større vekt på deltakernes bakgrunnsinformasjon, og resultatene kan analyseres med utgangspunkt i hele spekteret av denne informasjonen, i stedet for å fokusere på enkelte deler. Dette vil bidra til en mer nyansert forståelse av hvordan forståelsesnivå og holdninger dannes. I tillegg anbefales det å inkludere flere spørsmål ved evaluering av holdninger for å redusere risikoen for at deltakerne vurderer personen som snakker, og ikke selve dialekten. Avslutningsvis for å oppnå en mer helhetlig forståelse av dialektmangfoldet blant andrespråksbrukere, bør en studie gjennomføres med norsktalende innvandrere med ulike nasjonalitetsbakgrunn.

8. EESTIKEELNE RESÜMEE

Tartu Ülikool

Maailma keelte ja kultuuride kolledž

Skandinavistika osakond

Eliise Aniott

Töö pealkiri: DE PLAGSOMME DIALEKTENE? En undersøkelse av norsktalende esteres forhold til det norske dialektmangfoldet; Need tüütud ialektid? Uurimus norra keelt kõnelevate eestlaste hoiakutest Norra dialektide mitmekesisuse suhtes

Magistritöö

2025

Lehekülgede arv: 77

Käesoleva magistritöö eesmärgiks on uurida Norras elavate ja norra keelt kõnelevate eestlaste arusaamist Norra dialektidest ja analüüsida eestlaste hoiakuid erinevate Norra dialektide suhtes. Analüüsis keskendutakse peamiselt arusaamist ja hoiakuid kujundavatele teguritele nagu keeleline taust ja geograafiline elukoht Norras. Magistritöö koosneb kolmest erinevast uurimusest, mis annavad tervikliku ülevaate Norras elavate ja norra keelt kõnelevate eestlaste keelelisest taustast, Norra dialektide mõistmisest ning hinnangutest dialektide raskusastmele ja meeldivusele.

Magistritöös esitatakse järgmised uurimisküsimused:

- Milline on Norras elavate eestlaste üldine keeleline taust?
- Millised Norra murded on norra keelt kõnelevate eestlaste jaoks paremini mõistetavad ning mil määral see varieerub olenevalt keeletasemest ja elukohast?
- Kas hoiakud erinevate murrete suhtes varieeruvad sõltuvalt sellistest teguritest nagu murrete raskusaste, vastaja keeleline taust või elukohapiirkond?

Kõik kolm uurimust annavad ülevaate vastajate üldisest ja keelelisest taustast. Uurimustes 2 ja 3 kasutatakse Norra dialektide mõistmise ja hinnangute andmise jaoks kuut erinevat helifaili kuue erineva dialektiga järgmistest Norra piirkondadest: Bergen, Bodø, Bolsøy, Drammen, Stavanger, Trondheim. Kõik küsitlused viidi läbi Google Forms

keskkonnas, et jätta vastajale õigus jääda anonüümseks ja koguda andmeid võimalikult erineva taustaga inimestelt.

Kolmanda uurimuse tulemustest selgus, et norra keelt kõnelevad eestlased hindasid helifailides kuuldud dialekte pigem lihtsasti mõistetavaks ning dialektid, mida hinnati raskemaks, on Lääne-Norra dialektid. Teise ja kolmanda uurimuse tulemused toetasid üksteist – selgus, et norra keelt kõnelevate eestlaste oskused dialektide mõistmisel on head ka praktikas. Samas selgus uurimustest, et sageli on mingis piirkonnas elavates inimestel lihtsam mõista ja kõrgemalt hinnata just selle piirkonna dialekte, mis näitab arvestatavat seotust dialektide igapäevase kuulmise ja mõistmise vahel.

Töö selge järeldus on, et kõrgema taseme keeleoskus annab võimaluse Norra dialektide paremaks mõistmiseks. Nii teises kui kolmandas uurimuses näitasid kõrgema norra keele tasemega eestlased paremat võimet mõista erinevaid norra dialekte või hindasid dialekte lihtsamaks. Oluline on siinkohal märkida, et kõrgem keeleoskus ei tähendanud käesolevas töös alati kõrgemaid meeldivuse hinnanguid. Uurimustest selgus, et sellised hinnangud on rohkem seotud osalejate elukohaga ja korrelatsioonis nende hinnanguga konkreetse dialekti raskuse kohta.

Edasistes uurimustes saab suuremat rõhku panna osalejate taustainfole ning analüüsida hoiakuid lähtuvalt muust taustainfost ning võtta arvesse ka muid faktoreid peale keeletaseme ja elukoha, mis võivad inimeste hoiakuid dialektide suhtes mõjutada. Lisaks on hoiakute hindamisel soovitatav küsida lisaküsimusi ka helifailis kuuldava inimese kohta vältimaks seda, et vastaja hindab helifailis kuuldavat inimest ja mitte keelevarianti. Lõpetuseks oleks norra dialektide mitmekesisuse terviklikumaks mõistmiseks vaja laiendada uurimust erineva emakeelega norra keelt kõnelevate inimeste seas.

Märksõnad: Norra dialektid, dialektide mitmekesisus, suhtumised, võõrkeelekõnelejad

9. KILDER

Aniott, E. (2021) *Men ingen snakker jo egentlig bokmål? Forståelse av norske dialekter blant estiske studenter.*

Bugge, E. (2015) *Språktradering i Bolsøy: En variasjonslingvistisk analyse med vektpå familietilhørighet som sosial variabel.* Hentet 12.05.2025 fra https://bora.uib.no/bora-xmlui/handle/1956/10372

Chan, K. L. R. (2021) *Verbal Guise Test: Problems and Solutions.* Academia Letters, Article 1493.

Garrett, P. (2010). *Attitudes to Language.* Cambridge: Cambridge University Press.

Hanna Elvik Slettebakken, H. E. (2022) *«Me e jo både stril og ostring» En sosiolingvistisk undersøkelse av bevisste og underbevisste språkholdninger på Osterøy.* Hentet 17.05.2025 fra https://bora.uib.no/bora-xmlui/handle/11250/3045681

Heide, E. (2017) Det norske språkmangfaldet og opplæringa i norsk som andrespråk. Hentet 12.05.25 fra https://static1.squarespace.com/static/5d00b418d9cad80001fc3882/t/5d68dc4cb3cf300001b14b3a/1567153229335/NL3-17_Heide.pdf

Husby, O. (2019). *Talt bokmål: Målspråk for andrespråksstudenter?* NOA - Norsk Som andrespråk, (2). Hentet 20.05.2025 fra https://ojs.novus.no/index.php/NOA/article/view/1710

Innvandrere etter land. Antall og andel. (2025) Hentet 20.05.2025 fra https://www.kommuneprofilen.no/profil/befolkning/DinRegion/bef_innvandrere_land_region.aspx

Johannessen, J. B., Priestley, J., Hagen, K., Åfarli, T. A., Vangsnes, Ø. A. (2009). *The Nordic Dialect Corpus - an Advanced Research Tool.* I Jokinen, Kristiina and Eckhard Bick (red.): Proceedings of the 17th Nordic Conference of Computational Linguistics NODALIDA 2009. NEALT Proceedings Series Volume 4. Hentet 01.05.2025 fra http://tekstlab.uio.no/nota/scandiasyn/

Johnsen, E. B. (1987) Vårt eget spårk. Oslo: Aschehoug

Kircher R, Zipp L. (2022) *An Introduction to Language Attitudes Research*. In: Kircher R, Zipp L, eds. *Research Methods in Language Attitudes*. Cambridge University Press; 2022:1-16.

Kristiansen, T. (2009) *Har Norge et standardtalemål? - set i dansk sociolingvistisk perspektiv.* Norsk Lingvistisk Tidsskrift, 27(1), 79-94.

Kulbrandstad, L. A. (2007) *Lærerstudenter og språklig variasjon. En holdningsundersøkelse*. Nordisk Pedagogik, 2007(4), 357-372

Kulbrandstad, L.A (2015) *Språkholdninger*. NOA norsk som andrespråk. Årgang 30, 1-2/2015, 247-283

Kunnskapsdepartementet (2012) *Forskrift om læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.* Hentet 25.05.2025 fra https://lovdata.no/dokument/SFO/forskrift/2012-04-19-358

Leon, C. (2014) *Dialects in Norway – Between Tolerance and Standardization*, The Romanian Journal for Baltic and Nordic Studies, ISSN 2067- 1725, Vol. 6, Issue 1 (2014): pp. 107-121

Mæhlum, B. (2009) *Standardtalemål? Naturligvis! En argumentasjon for eksistensen av et norsk standardtalemål.* Norsk Lingvistisk Tidsskrift 27(1), 7-26.

Nytt dialektkoprus med 3,5 mill ord. (2019) Hentet 01.05.2025 fra https://tekstlab.uio.no/LIA/index.html

Oller, J. W., Jr. (1971) *Dictation as a device for testing foreign language proficiency*. English Language Teaching, 25, 254-259

Røyneland, U. (2020) *Regional varieties in Norway revisited*. I: *Intermediate Language Varieties Koinai and regional standards in Europe*. John Benjamins Publishing Company, 31-54

Røyneland, U., & Jensen, B. U. (2020) *Dialect acquisition and migration in Norway – questions of authenticity, belonging and legitimacy.* Journal of Multilingual and Multicultural Development, 46(4), 937–953.

Sandøy, H. (2009). Standardtalemål? Ja, men...! Ein definisjon og ei drøfting av begrepet. Norsk Lingvistisk Tidsskrift, 27(1), 27–49.

Sandøy, H. (2011) *Language culture in Norway: A tradition of questioning standard language norms.*

Sætermo, M., & Sollid, H. (2021) *Reported language attitudes among Norwegian speaking in-migrants in Tromsø.* Acta Borealia, 38(1), 60–80.

Vigeland, B. (1981) *Dialekter I Norge – Målmerker med språkhistoriske forklaringer*. Oslo: Universitetsforlaget

Wong, A. & Leeming, P. (2014) *Using Dictation to Measure Language Proficiency.* Language Education in Asia. 5. 160-169.

10. TILLEGG 1 - SPØRRESKJEMA FOR STUDIE 1

1. Sugu? *
   Naine
   Mees
   Muu:

2. Sünniaasta? *

3. Mis on Sinu emakeel? *

4. Kui kaua oled Sa Norras elanud? *
   Elan Norras vaid hooajaliselt (töö, kooli jms tõttu)
   Vähem kui aasta
   1-2 aastat
   2-5 aastat
   5+ aastat

5. Millises piirkonnas Sa Norras elad? *

6. Mis keeli Sa igapäevaseks suhtluseks Norras kasutad? (k.a töökohas) *
   eesti keelt
   inglise keelt
   norra keelt
   rootsi keelt
   taani keelt
   saksa keelt
   vene keelt
   Muu:

7. Kuidas oled Sa norra keelt õppinud? *
   Ei ole näinud vajadust norra keele õppimiseks
   Olen käinud keelekursustel
   Õpin igapäevaselt norra keeles suheldes
   Olen võimalikult palju üritanud ise õppida
   Muu:

8. Milline neist kirjeldab Sinu norra keele keeletaset?
   A1 - Mõistan ja kasutan igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase. Oskan ennast ja teisi tutvustada ning pärida elukoha, tuttavate inimeste jne järele ning vastata samadele küsimustele. Suudan suhelda lihtsas keeles kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt.
   A2 - Mõistan lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad mulle oluliste valdkondadega (mina, pere, töö, kodu). Tulen toime igapäevastes suhtlusolukordades. Oskan lihtsamate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja väljendada enda vajadusi.
   B1 - Mõistan kõike olulist endale tuttaval teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saan enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskan koostada lihtsat teksti tuttaval või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskan kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning selgitada oma seisukohti ja plaane.

B2 - Mõistan keerukate tekstide ning erialase mõttevahetuse tuuma. Suudan spontaanselt ja ladusalt vestelda sama keele emakeelse kõnelejaga. Oskan paljudel teemadel luua selget, üksikasjalikku teksti ning selgitada oma vaatenurka, kaaluda seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi.
C1 - Mõistan pikki ja keerukaid tekste, taban ka varjatud tähendust. Oskan end spontaanselt ja ladusalt mõistetavaks teha, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii avalikes, õpi- kui ka tööoludes. Oskan luua selget, loogilist, üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel.
Muu:

9. Oskad ise hinnata, millist keelevarianti Sa räägid? Vali, mis sobib sinu kohta kõige paremini.
Minu kõne sarnaneb kõige enam bokmålile
Minu kõne sarnaneb kõige enam nynorskile
Minu kõne on suuresti mõjutatud dialektidest/murretest piirkonnas, kus elan
Minu kõne on veidi mõjutatud dialektidest/murretest piirkonnas, kus elan
Muu:

10. Juhul kui oled valmis osalema edasises suuremas uuringus, jäta enda kontaktandmed (e-posti aadress), et saaksin Sind uuringusse kaasata!

11. TILLEGG 2 - SPØRRESKJEMA FOR STUDIE 2

1. Sugu?
Mees
Naine
Muu:

2. Vanus?

3. Kui kaua oled Sa Norras elanud?
Elan/elasin Norras hooajaliselt (õpingud, töö)
Vähem kui 1 aasta
1-2 aastat
2-5 aastat
5-10 aastat
10+ aastat

4. Millises piirkonnas Sa Norras elad/elasid? Kui oled pikema aja vältel elanud mitmes piirkonnas võid valida mitu.
Troms og Finnmark
Nordland
Trøndelag
Møre og Romsdal
Innlandet
Vestland
Rogaland
Viken
Oslo
Vestfold og Telemark
Agder

5. Kumba Norra kirjakeelt Sa kasutad?
Bokmål
Nynorsk
Mõlemaid

6. Mis keeli Sa igapäevaseks suhtluseks Norras kasutad? (kodus, töökohas jne.)
eesti keelt
inglise keelt
norra keelt
rootsi keelt
taani keelt
saksa keelt
vene keelt
Muu:

7. Kui sageli kasutad Sa norra keelt?
Iga päev
Vähemalt korra päevas
Paar korda nädalas
Vähemalt korra nädalas
Vähem kui korra nädalas
Nii vähe kui võimalik

8. Kellega suheldes kasutad Sa norra keelt?
Elukaaslasega
Lastega
Vanematega
Teiste sugulastega
Töökaaslastega
Sõpradega
Võõrastega (poes, toidukohtades, tööalaselt jne)
Muu:

9. Kui mugavalt/pingevabalt tunned Sa ennast rääkides norra keelt norrakatega?
Ei tunne üldse mugvalt 1 2 3 4 5 Tunnen ennast väga mugavalt

10. Kui mugavalt tunned Sa ennast norra keeles kirjutades?
Ei tunne üldse mugvalt 1 2 3 4 5 Tunnen ennast väga mugavalt

11. Kuidas oled Sa norra keelt õppinud?
Olen käinud keelekursustel
Õpin igapäevaselt norra keeles suheldes
Olen üritanud võimalikult palju ise õppida (raamatud, filmid, muusika, uudised, raadio)
Olen õppinud Norra koolis
Olen õppinud mõnd muud Skandinaavia keelt ning üle läinud norra keelele
Muu:

12. Milline neist kirjeldab Sinu norra keele keeletaset?
A1 - Mõistan ja kasutan igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase. Oskan ennast ja teisi tutvustada ning pärida elukoha, tuttavate inimeste jne järele ning vastata samadele küsimustele. Suudan suhelda lihtsas keeles kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt.
A2 - Mõistan lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad mulle oluliste valdkondadega (mina, pere, töö, kodu). Tulen toime igapäevastes suhtlusolukordades. Oskan lihtsamate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja väljendada enda vajadusi.
B1 - Mõistan kõike olulist endale tuttaval teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saan enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskan koostada lihtsat teksti tuttaval või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskan kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning selgitada oma seisukohti ja plaane.
B2 - Mõistan keerukate tekstide ning erialase mõttevahetuse tuuma. Suudan spontaanselt ja ladusalt vestelda sama keele emakeelse kõnelejaga. Oskan paljudel teemadel luua selget, üksikasjalikku teksti ning selgitada oma vaatenurka, kaaluda seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi.
C1 - Mõistan pikki ja keerukaid tekste, taban ka varjatud tähendust. Oskan end spontaanselt ja ladusalt mõistetavaks teha, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii avalikes, õpi- kui ka tööoludes. Oskan luua selget, loogilist, üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel.
C2 - Mõistan kõike kuuldut ja loetut, oskan resümeerida eri tüüpi suuliste ja kirjalike allikate teavet ning sõnastada neis esitatud põhjendusi ja arutlusi. Oskan end spontaanselt, ladusalt ja täpselt väljendada, eristades ka keerukamate situatsioonide peenemaid tähendusvarjundeid.

13. Kuidas nõustud väitega, et välismaalastel/sisserändajatel on Norras piisavalt võimalusi enda norra keele arendamiseks?
Ei nõustu üldse
Pigem ei nõustu
Pigem nõustun
Nõustun täielikult

14. Kui oled käinud keelekursustel või õppinud keelt mõnes koolis, siis kui palju on seal tutvustatud norra dialekte?
Märkige ainult üks ovaal.
Ei tutvustatud üldse
Tutuvustati, aga vähe
Tutvustati piisavalt

Dialektidele keskenduti palju

15. Kuidas Sa kirjeldaksid enda suulist norra keelt?
Kohalik murre
Muu murre kui kohalik
Bokmål, bokmålspreget Nynorsk, nynorskpreget
Blandingsdialekt, avslepen dialekt
Norra keel aktsendiga

16. Kuidas nõustud väitega, et Sinu norra keel on erinev olenevalt suhtlussituatsioonist ja vestluskaaslasest?
Ei nõustu üldse
Pigem ei nõustu
Pigem nõustun
Nõustun täielikult

17. Kuidas nõustud väitega, et kõiki norra keele dialekte on lihtne mõista?
Ei nõustu üldse
Pigem ei nõustu
Pigem nõustun
Nõustun täielikult

18. Milliseid dialekte võib olla Sinu jaoks keerulisem mõista?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk

19. Kui oskad täpsustada, milliseid konkreetseid dialekte on sul keeruline mõista, võid seda teha. Kui oskad lisada, MIKS üks või teine dialekt on keerulisem, kirjuta ka sellest.

20. Kas dialektide rohkus Norras on välismaalase/sisserändaja jaoks Sinu arvates problemaatiline või mitte? *
Väga problemaatiline
Pigem problemaatiline
Dialektid ei muuda keeleõppe kontekstis midagi
Pigem ei tekita see probleeme
Tekitab igatahes probleeme/raskusi

21. 1. Kuula seda helifaili ÜHE KORRA, et mõista faili sisu ning kohaneda dialektiga:
https://drive.google.com/file/d/1ziXdKr9Bpo2nY0qlLiV_Al1Dub-WHab_/view?usp=sharing
Kas oskad arvata, millise piirkonna dialektiga on tegemist?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Ei oska pakkuda

22. 1. Kui sa oskad mõelda mõnele kindlamale piirkonnale (Oslo, Tromsø jne), kust dialekt võiks pärit olla, võid selle siia kirjutada:

23. 1. Nüüd võid sa kuulata seda lühemat helifaili nii mitu korda kui vaja. Kirjuta endale sobivas norra kirjakeeles siia kõik nii * nagu kuuled ja aru saad:
https://drive.google.com/file/d/1B0mkpDCUd8LgHbdfRf9bfQGhbOsbz704/view?usp=sharing

24. 2. Kuula seda helifaili ÜHE KORRA, et mõista faili sisu ning kohaneda dialektiga: *
https://drive.google.com/file/d/1OTV5isj7F3eui9CE8qdmlOqna8_okWBa/view?usp=sharing Kas oskad arvata, millise piirkonna dialektiga on tegemist?

Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Ei oska pakkuda

25. 2. Kui sa oskad mõelda mõnele kindlamale piirkonnale (Oslo, Tromsø jne), kust dialekt võiks pärit olla, võid selle siia kirjutada:

26. 2. Nüüd võid sa kuulata seda lühemat helifaili nii mitu korda kui vaja. Kirjuta endale sobivas norra kirjakeeles siia kõik nii * nagu kuuled ja aru saad: https://drive.google.com/file/d/1QtItEujNpjN2jc2KyewM-6rj9JpCJcVZ/view?usp=sharing

27. 3. Kuula seda helifaili ÜHE KORRA, et mõista faili sisu ning kohaneda dialektiga: https://drive.google.com/file/d/1cVW4WoHFqQjo4DWfY_njNgQJAvhCtvbe/view?usp=sharing
Kas oskad arvata, millise piirkonna dialektiga on tegemist?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Ei oska pakkuda

28. 3. Kui sa oskad mõelda mõnele kindlamale piirkonnale (Oslo, Tromsø jne), kust dialekt võiks pärit olla, võid selle siia kirjutada:

29. 3. Nüüd võid sa kuulata seda lühemat helifaili nii mitu korda kui vaja. Kirjuta endale sobivas norra kirjakeeles siia kõik nii nagu kuuled ja aru saad: https://drive.google.com/file/d/1rG4gBR1Y_-euKz81r1XDEWENBMleCzGT/view?usp=sharing

30. 4. Kuula seda helifaili ÜHE KORRA, et mõista faili sisu ning kohaneda dialektiga: https://drive.google.com/file/d/1JeNhFJWDv0iaUpvOGC46iqrGh25ub1PQ/view?usp=sharing Kas oskad arvata, millise piirkonna dialektiga on tegemist?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Ei oska pakkuda

31. 4. Kui sa oskad mõelda mõnele kindlamale piirkonnale (Oslo, Tromsø jne), kust dialekt võiks pärit olla, võid selle siia kirjutada:

32. 4. Nüüd võid sa kuulata seda lühemat helifaili nii mitu korda kui vaja. Kirjuta endale sobivas norra kirjakeeles siia kõik nii nagu kuuled ja aru saad: https://drive.google.com/file/d/1dIsWCpoMZuV_5gLmr10VgWn192WjmO67/view?usp=sharing

33. 5. Kuula seda helifaili ÜHE KORRA, et mõista faili sisu ning kohaneda dialektiga: https://drive.google.com/file/d/1TkLUQ9nxRKuWO7w9fpD1D3zWtxB-4e1s/view?usp=sharing
Kas oskad arvata, millise piirkonna dialektiga on tegemist?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Ei oska pakkuda

34. 5. Kui sa oskad mõelda mõnele kindlamale piirkonnale (Oslo, Tromsø jne), kust dialekt võiks pärit olla, võid selle siia kirjutada:

35. 5. Nüüd võid sa kuulata seda lühemat helifaili nii mitu korda kui vaja. Kirjuta endale sobivas norra kirjakeeles siia kõik nii nagu kuuled ja aru saad: https://drive.google.com/file/d/1CzbI4VDQhXuBMK2lc0PiyHjpseb2RJG3/view?usp=sharing

36. 6. Kuula seda helifaili ÜHE KORRA, et mõista faili sisu ning kohaneda dialektiga: https://drive.google.com/file/d/1DRbtAo5IP0mmXDE5K9m39ovH1J1rf40_/view?usp=sharing Kas oskad arvata, millise piirkonna dialektiga on tegemist?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Ei oska pakkuda

37. 6. Kui sa oskad mõelda mõnele kindlamale piirkonnale (Oslo, Tromsø jne), kust dialekt võiks pärit olla, võid selle siia kirjutada:

38. 6. Nüüd võid sa kuulata seda lühemat helifaili nii mitu korda kui vaja. Kirjuta endale sobivas norra kirjakeeles siia kõik nii nagu kuuled ja aru saad: https://drive.google.com/file/d/1-XT1-XZu_cn1_ybmgXiZtKQf5Sy1WLsF/view?usp=sharing

39. Kas Sa tunned, et on oluline välismaalastele/sisserändajatele dialekte lähemalt tutvustada, et neil oleks niivõrd dialektirohkes keelekeskkonnas lihtsam toime tulla?
See pole oluline
Pigem ei ole oluline
Pigem on oluline
See on väga oluline

40. Millised on Su muljed peale dialektifailide kuulamist? Oli dialekte helifailides mõista keeruline või mitte?

41. Kui soovid veel jagada mõnd mõtet või kommentaari, võid seda siin teha.

12. TILLEGG 3 - SPØRRESKJEMA FOR STUDIE 3

1. Sugu?
Mees
Naine
Muu:

2. Vanus?

3. Kui kaua oled Sa Norras elanud?
Elan/elasin Norras hooajaliselt (õpingud, töö)
Vähem kui 1 aasta
1-2 aastat
2-5 aastat
5-10 aastat
10+ aastat

4. Millises piirkonnas Sa Norras elad/elasid? Kui oled pikema aja vältel elanud mitmes piirkonnas võid valida mitu.
Troms og Finnmark
Nordland
Trøndelag
Møre og Romsdal
Innlandet
Vestland
Rogaland
Viken
Oslo
Vestfold og Telemark
Agder

5. Kumba Norra kirjakeelt Sa kasutad?
Bokmål
Nynorsk
Mõlemaid

6. Mis keeli Sa igapäevaseks suhtluseks Norras kasutad? (kodus, töökohas jne.)
eesti keelt
inglise keelt
norra keelt
rootsi keelt
taani keelt
saksa keelt
vene keelt
Muu:

7. Kui sageli kasutad Sa norra keelt?
Iga päev
Vähemalt korra päevas
Paar korda nädalas
Vähemalt korra nädalas
Vähem kui korra nädalas
Nii vähe kui võimalik

8. Kellega suheldes kasutad Sa norra keelt?
Elukaaslasega

Lastega
Vanematega
Teiste sugulastega
Töökaaslastega
Sõpradega
Võõrastega (poes, toidukohtades, tööalaselt jne)
Muu:

9. Kui mugavalt/pingevabalt tunned Sa ennast rääkides norra keelt norrakatega?
Ei tunne üldse mugvalt 1 2 3 4 5 Tunnen ennast väga mugavalt

10. Kui mugavalt tunned Sa ennast norra keeles kirjutades?
Ei tunne üldse mugvalt 1 2 3 4 5 Tunnen ennast väga mugavalt

11. Kuidas oled Sa norra keelt õppinud?
Olen käinud keelekursustel
Õpin igapäevaselt norra keeles suheldes
Olen üritanud võimalikult palju ise õppida (raamatud, filmid, muusika, uudised, raadio)
Olen õppinud Norra koolis
Olen õppinud mõnd muud Skandinaavia keelt ning üle läinud norra keelele
Muu:

12. Milline neist kirjeldab Sinu norra keele keeletaset?
A1 - Mõistan ja kasutan igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase. Oskan ennast ja teisi tutvustada ning pärida elukoha, tuttavate inimeste jne järele ning vastata samadele küsimustele. Suudan suhelda lihtsas keeles kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt.
A2 - Mõistan lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad mulle oluliste valdkondadega (mina, pere, töö, kodu). Tulen toime igapäevastes suhtlusolukordades. Oskan lihtsamate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja väljendada enda vajadusi.
B1 - Mõistan kõike olulist endale tuttaval teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saan enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskan koostada lihtsat teksti tuttaval või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskan kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning selgitada oma seisukohti ja plaane.
B2 - Mõistan keerukate tekstide ning erialase mõttevahetuse tuuma. Suudan spontaanselt ja ladusalt vestelda sama keele emakeelse kõnelejaga. Oskan paljudel teemadel luua selget, üksikasjalikku teksti ning selgitada oma vaatenurka, kaaluda seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi.
C1 - Mõistan pikki ja keerukaid tekste, taban ka varjatud tähendust. Oskan end spontaanselt ja ladusalt mõistetavaks teha, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii avalikes, õpi- kui ka tööoludes. Oskan luua selget, loogilist, üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel.
C2 - Mõistan kõike kuuldut ja loetut, oskan resümeerida eri tüüpi suuliste ja kirjalike allikate teavet ning sõnastada neis esitatud põhjendusi ja arutlusi. Oskan end spontaanselt, ladusalt ja täpselt väljendada, eristades ka keerukamate situatsioonide peenemaid tähendusvarjundeid.

13. Kuidas nõustud väitega, et välismaalastel/sisserändajatel on Norras piisavalt võimalusi enda norra keele arendamiseks?
Ei nõustu üldse
Pigem ei nõustu
Pigem nõustun
Nõustun täielikult

14. Kui oled käinud keelekursustel või õppinud keelt mõnes koolis, siis kui palju on seal tutvustatud norra dialekte?
Ei tutvustatud üldse
Tutuvustati, aga vähe
Tutvustati piisavalt
Dialektidele keskenduti palju

15. Kuidas Sa kirjeldaksid enda suulist norra keelt?

Kohalik murre
Muu murre kui kohalik
Bokmål, bokmålspreget Nynorsk, nynorskpreget
Blandingsdialekt, avslepen dialekt
Norra keel aktsendiga

16. Kuidas nõustud väitega, et Sinu norra keel on erinev olenevalt suhtlussituatsioonist ja vestluskaaslasest?
Ei nõustu üldse
Pigem ei nõustu
Pigem nõustun
Nõustun täielikult

17. Kuidas nõustud väitega, et kõik norra dialektid kõlavad meeldivalt?
Ei nõustu üldse
Pigem ei nõustu
Pigem nõustun
Nõustun täielikult

18. Millised dialektid võivad Sinu jaoks kõlada veidi ebameeldivalt?
Vestlandsk
Østlandsk
Nordnorsk
Trøndersk
Mitte ükski

19. Kui oskad täpsustada, milliseid konkreetseid dialekte võib olla ebamugav kuulata, võid seda teha. Kui oskad lisada, MIKS üks või teine dialekt on ebameeldivam kuulata, kirjuta ka sellest.

20. Kas dialektide rohkus Norras on välismaalase/sisserändaja jaoks Sinu arvates problemaatiline või mitte?
Väga problemaatiline
Pigem problemaatiline
Dialektid ei muuda keeleõppe kontekstis midagi
Pigem ei tekita see probleeme
Tekitab igatahes probleeme/raskusi
Kuulamine
Kuulamise osas on kuus lühikest helifaili erinevate norra dialektidega.
21. 1. Sa võid kuulata seda helifaili nii mitu korda kui vaja ning soovi korral saad siia kirjutada, mis emotsioone dialekt Sinus tekitas.
https://drive.google.com/file/d/1B0mkpDCUd8LgHbdfRf9bfQGhbOsbz704/view?usp=sharing

22. Hinda kui raske oli sellest dialektist aru saada.
Väga lihtne 1 2 3 4 5 Väga raske

23. Hinda kui meeldiv oli seda dialekti kuulata.
Väga ebameeldiv 1 2 3 4 5 Väga meeldiv

24. 2. Sa võid kuulata seda helifaili nii mitu korda kui vaja ning soovi korral saad siia kirjutada, mis emotsioone dialekt Sinus tekitas. https://drive.google.com/file/d/1QtItEujNpjN2jc2KyewM-6rj9JpCJcVZ/view?usp=sharing

25. Hinda kui raske oli sellest dialektist aru saada.
Väga lihtne 1 2 3 4 5 Väga raske

26. Hinda kui meeldiv oli seda dialekti kuulata.
Väga ebameeldiv 1 2 3 4 5 Väga meeldiv

27. 3. Sa võid kuulata seda helifaili nii mitu korda kui vaja ning soovi korral saad siia kirjutada, mis emotsioone dialekt Sinus tekitas.
https://drive.google.com/file/d/1rG4gBR1Y_-euKz81r1XDEWENBMleCzGT/view?usp=sharing

28. Hinda kui raske oli sellest dialektist aru saada.
Väga lihtne 1 2 3 4 5 Väga raske

29. Hinda kui meeldiv oli seda dialekti kuulata.
Väga ebameeldiv 1 2 3 4 5 Väga meeldiv

30. 4. Sa võid kuulata seda helifaili nii mitu korda kui vaja ning soovi korral saad siia kirjutada, mis emotsioone dialekt Sinus
tekitas.https://drive.google.com/file/d/1dIsWCpoMZuV_5gLmr10VgWn192WjmO67/view?usp=sharing

31. Hinda kui raske oli sellest dialektist aru saada.
Väga lihtne 1 2 3 4 5 Väga raske

32. Hinda kui meeldiv oli seda dialekti kuulata.
Väga ebameeldiv 1 2 3 4 5 Väga meeldiv

33. 5. Sa võid kuulata seda helifaili nii mitu korda kui vaja ning soovi korral saad siia kirjutada, mis emotsioone dialekt Sinus tekitas.
https://drive.google.com/file/d/1CzbI4VDQhXuBMK2lc0PiyHjpseb2RJG3/view?usp=sharing

34. Hinda kui raske oli sellest dialektist aru saada.
Väga lihtne 1 2 3 4 5 Väga raske

35. Hinda kui meeldiv oli seda dialekti kuulata.
Väga ebameeldiv 1 2 3 4 5 Väga meeldiv

36. 6. Sa võid kuulata seda helifaili nii mitu korda kui vaja ning soovi korral saad siia kirjutada, mis emotsioone dialekt Sinus tekitas.
https://drive.google.com/file/d/1-XT1-XZu_cn1_ybmgXiZtKQf5Sy1WLsF/view?usp=sharing

37. Hinda kui raske oli sellest dialektist aru saada.
Väga lihtne 1 2 3 4 5 Väga raske

38. Hinda kui meeldiv oli seda dialekti kuulata.
Väga ebameeldiv 1 2 3 4 5 Väga meeldiv

39. Kas Sa tunned, et on oluline välismaalastele/sisserändajatele dialekte lähemalt tutvustada, et neil oleks niivõrd dialektirohkes keelekeskkonnas lihtsam toime tulla?
See pole oluline
Pigem ei ole oluline
Pigem on oluline
See on väga oluline

40. Millised on Su muljed peale dialektifailide kuulamist?

41. Kui soovid veel jagada mõnd mõtet või kommentaari, võid seda siin teha.

13. TILLEGG 4 – TRANSKRIPSJONER AV LYDFILER FRA STUDIE 2

13.1. Transkripsjoner av dialektprøve fra Bergen

til slutt så vil du elske å lære lese og skrive. Da lærer du på en mye bedre måte, du blir ikke tvunget til det. du har lyst å lære dette. hvis det blir sånn på skolen.
Det er sånn, men til slutt da ble det en ønske om å lære lese og skrive. Og da lærer du på mye fordi du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære deg det. Hvis det har blitt sånn i skolen.
du har lyst å lære å skrive og lese, du lærer mye bedre, hvis det er blitt sånn i skolen
mot slutt er det du ønsker å lære lese og skrive. Og da lærer du på en mye bedre måte for du er ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette, Hvis det hadde blitt sånn i skolen.
Du må ha lyst å lære å lese og skrive. Hvis du ikke blir tvunget til det, lærer du det på en bedre måte.
Til slutt vet du ønsker å lære lese og skrive. Og du lærer på mye bedre måte fordi du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette. Hvis det hadde vært sånn i skolen.
Til slutt så velger du å ønske å lære å lese og skrive. Og da lærer du på en mye bedre måte, du blir ikke tvungen til det. Du har lyst til å lære dette her, hvis det hadde blitt sånn i skolen….
Du vet du ønsker å lære å lese og skrive, og da lærer du på en mye bedre måte fordi du har ikke blitt tvunget til det. Du har lyst å lære dette hvis det hadde blitt sånn i skolen.
Det er sånn. Men slutt så vet du å ønske å le å lese og skrive og da lærer du også mye bedre måte og ikke blir tvunget med det. Du har lyst å lære dette hvis det er blitt sånn i skolen
Til slutt vil du ønske lære lese og skrive på en mye bedre måte for du blir ikke tvunget til det. Hvis det hadde blitt sånn i skolen.
Men til slutt vil du ønske å lære å lese og skrive, og da lærer du det på en mye bedre måte, for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette, hvis det hadde blitt sånn i skolen.
til slutt så bør (?) du ønske... å lære å lese og skrive. Og da lærer du på en mye bedre måte for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære det, og så ... hvis det hadde blitt sånn i skolen...
Til slutt vil du ønske til å lære å lese og skrive. Du lærer mye bedre måte fordi du vil ikke bli tvunget. Du er lyst å lære dette hvis det hadde vært sånn i skolen.
Til slutt ved du ønsker. Å lære å lese og skrive. Og du lærer det på mye bedre måte for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst å lære dette, hvis det blir tvang i skolen.
Til slutt vil du velge å lære lese og skrive for da blir du ikke tvunget til det og du har lyst til dette hvis det hadde blitt sån i skolen
Hva du ønsker å lære å lese og å skrive, og det lærer du på mer bedre måte.....Du ar lyst til å lære dette...også...hvis det hade blitt sånn i skolen.

13.2. Transkripsjoner av dialektprøve fra Bodø

hovedparten av næringslivet er knyttet til handel, fiskeindustri. forsvaret har også en del av .... der. det er flystasjon og ja, flere sånn forvarsaktiviteter.militær flyplass og...
Hovedpartene av næringslivet er vel knytta til handel-, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjonan, ja, flere forsvarsaktivitetar der oppe. Militarflyplass.
Hovedpartner er næringsliv - handel og fiskeindustri, Forsfaret har også en del arbeidsplasser der, det er flystasjon og , forsfarsaktiviteter - mlitærflyplass.
Hovedparten av næringslivet er vel knyttet til handel, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er jo flystasjoner ja. for det er litt sånn forsvars aktiviteter der oppe. Militær flyplass.
Hovedparten av næringslivet er knyttet til handel og fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er militærflyplass og forsvarsaktiviteter der.
Hovedparten av næringslivet, utenatt- handel, fiskeindustri , forsvaret har også en del av nærings plass der. Det er flystasjon og, ja, sånn forsvar aktiviteter der oppe, militære flyplass
Hovedparten av næringslivet er vel knyttet til handel og fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der, det er flystasjon og ja flere sånn forsvars aktiviteter der da - militærflyplass
Hovedparten av næringslivet ..... at det han... fiskeindustri forsvare her også en .... der. Det er flystasjoner og, ja, fordi at det er sånn forsvarsaktiviteter, militærflyplass.
Hovedpartner og næringslivet er vel knyttet til havn- eller fiskeindustri. Forsvaret har også en de å slåsse der. Det er flystasjn og flere sånn forsvaraktiviteter der oppe.. militærflyplass.
Hoved partene i næringslivet er knyttet til handel, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der, det er fly stasjon der. Ja flere forsvars aktiviteter der oppe. Militær flyplass.
Det en by på vel 30.000 innbyggere, mellom 30 og 35. Det har vokst en god del de siste årene i følge sv industriutbygging. Hovedparten av næringslivet er jo utnyttet til handel, fisk og industri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjoner og forsvarsaktiviteter der oppe.
hovedpartnere i næringslivet er knyttet til handel og fiskeindustri. Forsvaret har også en del av ??? der. Det er jo flystasjon og... ja. For det er liksom forsvarsaktiviteter der oppe. Militær flyplass.
Hovedparten av næringslivet vil knytte til handel og fiskeindustri. Forsvaret har også en del av arbeidsplasser der. Det er flystasjoner ja, fordi det er forsvarsaktiviteter der opp, militærflyplass.
Hovedparten av næringslivet er tilknyttet til land- eller fiskeindustri. Forsvaret har også en del av næringsplasset der. Det er flystasjoner og, ja, flere sånne forsvarsaktiviteter. Militærflyplass.
Hovedparten av næringsliv er knyttet til handel fiskeindustri. Forsvare har også en del arbeidsplasser der, flystasjon, forsvarsaktiviteter, militær flyplass
Hovedparten av næringslivet er alt knyttet av .....eller fiskindustri. Forsvaret har også en del av slåss der. Det er flystasjoner og...ja....for sånne forsvarsaktiviteter. militærflyplasser og...

13.3. Transkripsjoner av dialektprøve fra Drammen

Så ble det snakk om vi skulle bare ta et sånt kurs der vi kunne lære litt hvordan vi skulle kle oss. og kanskje lære lit om farver. hvilke farver vi kunne bruke.
Så ble det jo snakk om vi skulle prøve også å få i stand til et sånt kurs da. Vi skulle lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farver, og hvilke farver vi kunne bruke.
vi snakket at vi skulle prøve å få seg kurs for å lære litt hvordan vi skulle kle oss, også lære litt om farger , hvilke farger vi kunne bruke.
Så ble det snakket om vi skulle prøve også å få i stand en sånt kurs der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss.Også lære litt om farger og hvilken farger vi kunne bruke.
Så ble det jo snakk om vi skulle foreta et kurs hvor vi skulle lære oss om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger, og hvilke farger vi kunne bruke.
Så blei det jo snakke om vi skulle prøve oss for etableres sånn kurs, hvor vibkan lære litt om hvordan vi skulle kler oss og kanskje lære litt om farger, hvilken farger vi kunne bruke
Så ble det jo snakk om vi skulle prøve å få i stand en sånn kurs der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss, kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.
Så ble det jo snakk om vi skulle prøve også få oss en sånn kurs der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger, og hvilke farger vi kunne bruke.
Så ble det å snakke om vi skulle prøve å foreslå en sånn kustall de kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.
Så ble det jo snakk om å prøve å få istand et sånt kurs, vi kunne lære litt hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilken farger vi kunne bruke.
Så ble det snakk om vi skulle prøve også få et sånn kurs da hvor vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss, og kanskje litt om farger.
Så ble det jo snakk om om vi skulle prøve å så få i stand et sånt kurs hvor vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger, og hvilke farger vi kunne bruke.
Og så ble de snakk om vi skulle prøve å fått et kurs om vi kunne lære litt hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger, hvilken farger vi kunne bruke.
Så ble det jo snakk om hvis vi skulle prøve også forestille en sånn kurs hvor vi kunne lære litt om hvordan vi kunne kle oss. Og kanskje lære litt om farger. Hvilke farger vi kunne bruke.
So blei det snakket om at vi skulle prøve også å få et sont kurs at vi kunne lære litt om hvordan vi kunne kle oss og kanskje lære litt om farger og hvilket farge vi kunne bruke
Så ble det jo snakk om vi skulle prøve å ....en sånn kurs der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.

13.4. Transkripsjoner av dialektprøve fra Stavanger

jeg tenkte faktisk på politihøyskolen til å begynne med. så det var med hensyn til det. men nå vet jeg ikke for det. det var så vanskelig å komme inn vet du. de tar guttene først. så.
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med. Så det var med hensyn til det. Men nå vet jeg ikke, for det, det var så vanskeligt å komme nu, de tar guttane først, så…
jeg tenkte først politiskolen å begynne med så var det hensyn med det, men nå vet jeg ikke for det, det var så vanskelig å komme...ta guttene først
Jeg tenkte først på politiskolen, til å begynne med, så det var med hensyn til det men nå vet ikke jeg. Det var så vanskelig å komme inn fordi de tar guttene først.
Jeg tenkte først på politiskolen, men nå vet jeg ikke for det var så vankelig å komme inn. De tar guttene først.
Jeg tenkte først på politi skolen. Så det var hensyn med det, men nå vet jeg ikke. Det var så vanskelig å komme inn. De tar guttene først.
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med så det var med hensyn til det, men nå vet jeg ikke for det, det var så vanskelig å komme inn, og etter de - ta gutten først
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, så det var noe hensyn til det, men nå vet jeg ikke for det er voldsomt ..., de tar guttene først.
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med. Så var med hensyn til det men nå vet jeg ikke for det. Det er så volsomt vanskelig å komme inn for de tar gutter først så...
Jeg tenkte først på politiskolen, til og begynne med så det var hensyn til det men nå vet jeg ikke for det var så vanskelig å komme inn vet du de tar alltid guttene først
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med så det var med hensyn på det men nå vet jeg ikke for det var så vanskelig å komme inn da de tar guttene først.
Jeg tenkte først på politiskolen... til å begynne med. Så det var med hensyn til det, men nå vet jeg ikke fordi.... det var så vanskelig å komme inn, vet du, de tar guttene først, så...
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, så det var med hensyn til dette, men nå vet ikke jeg for dette. Det var så vanskelig til å komme seg inn fordi de tar guttene først.
Jeg tenkte å ta språk.... til skolen. Til å begynne med. Så det var med hensyn til det. Men nå vet jeg ikke det. Det er så vanskelig å komme inn. De tar gutter først. Så
Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, so det var med hensyn til det, men nå veit jeg ikke for det var so vanskelig å komme inn, de tar guttene først so...
Jeg tekte først på politiskolen til å begynne med. Så det var med hensyn til det. Men nå vet ikke jeg for det er så vanskelig å komme inn dit for de tar guttene først.

13.5. Transkripsjoner av dialektprøve fra Trondheim

sosionomutdanningen og det er. er jo like vanskelig omtrent å komme inn på der altså. folk blir jo gående å ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånt så det er jo litt uøkonomisk.
Sosionomutdanninga og alt det der er like vanskelig omtrent å komme inn der også. Folk blir gåendes og tar opp praksis og enkelt fag og alt mulig sånt. Så det er jo litt uøkonomisk og enkel.
sosionom utdanning og alt det er jo like vanskelig å komme inn altså. Folk å ta praksis og enkelt fag og alt mulig det er jo litt uøknomisk egentlig
sosionomutdanningen og alt det der er jo like vanskelig omtrent å komme inn der. Folk blir gående å ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånn så det er jo uøkonomisk egentlig.
Sosionomutdanning og alt det der er jo like vanskelig omtrent å komme inn der altså. Folk tar jo praksis, enkeltfag og alt mulig sånt og det er jo litt uøkonomisk egentlig.
Sosionom utdanning og alt er jo like vanskelig omtrent, å komme inn der altså. Folk blir jo gående å ta praksis å enkelt fag, alt mulig å sånt. Det er jo uøkonomisk og enkelt.
Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig å komme inn der også. Folk blir jo gående og ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånn, så det er jo litt uøkonomisk og egentlig da.
Sosionomutdanning og alt det der, de er jo like vanskelige å komme inn, og så folk begynner å ta en praksis og enkeltfag og alt mulig så det er jo litt uøkonomisk egentlig.
Sånn som med nyutdanning og alt det er like vanskelig å komme inn altså. Folk blir gående å ta praksis og enkeltfag og alt mulig. Det er jo litt uøkonomisk også egentlig.
Sosionom utdanning og alt det der er jo omtrent like vanskelig å komme inn på. Folk blir gående til å ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånn er jo uøkonomisk egentlig.
Sosionomutdanning er like vanskelig om man trenger å komme inn der. Folk blir jo gode til å ta praksis og enkeltfag, så det er jo litt uøkonomisk og egentlig.
Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der asså. Folk blir jo gående og tar praksis og enkeltfag og alt mulig sånt så det er jo litt uekonomisk og egentlig
Sosionomutdanning og alt dere der er jo like vanskelig omtrent å komme inn der også. Folk blir jo goenes å ta opp praksis og enkeltfag og alt mulig sånt å det er jo litt uøkonomisk og egentlig.
Sosionomutdanningen og alt det der. Det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der også. Folk blir jo gående som tar praksis og enkeltfag og alt mulig sånn. Så det er jo litt uøkonomisk egentlig.
Sosionom utdanninga og alt detter der er jo like vanskelig omtrent å komme inn. Folk bli jo goans å ta opp praksis og enkelt fag og alt mulig som so det er jo litt økonomisk egentlig
..... utdanning og alt det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der også.....å ta praksis og enkeltfag og alt mulig sånt,. det er jo litt uøkonomisk og ....

13.6. Transkripsjoner av dialektprøve fra Bolsøy

etter en 17 års styr så fikk vi bygge på skole slik at vi nå har to klasserom. det ble gjort i 54. og etter det er det nå gått ....
Etter syttenåringen stri, så fikk jeg begynne på skolen slik at (uforståelig). Det ble gjort i 54. Og etter at det gått noe, 8 år siden.
17 års byggeskole det ble gjort to klasserom det ble gjort 54 og etter at det har gått nå 8 år siden
Etter 17 års .. så fikk jeg byggepost ... det ble jo 53-54 og etter...det er gått nå 8 år siden.
Etter 17-års stri så fikk vi bygge på skoleinnslag at vi nå har 2 klasserom. Det ble gjort i 54 og etter det har gått noe.. 8 år siden.
Etter 17 års styr så fekk vi bygge på. . . To klasserom. Det blei gjort 1954 ogvetter det gått noen 8 år siden
Etter 17 års strid så fikk vi bygge på skolen slik at vi nå har to klasserom, det ble gjort i 54, og etter det gått nå 8 år siden
Kjøpt noe styr så fikk med bygge på at skulle ... klasserom. Det ble gjort i fire og femti, og det har gått nå ... over skyet.
Etter 17 års styr så fikk vi purre på stolesinntekt at vi noe høy ??? DEt ble gjort i 4 og 50 og etter det gått noe 8 år siden.
17års. Det ble gjort i fire og femti og etter det har det gått nå 8år siden.
.
Etter sytten års styr så fikk vi bygge på skolen slik at vi nå har to klasserom. Det ble gjort i fire og femti (=1954). Og etter... det har gått nå åtte år siden...
To klasserom. De ble gjort i noe fire og femti etter det er gått noe åtte år siden
sjutten års stri. Så fikk vi bygge på skoleinnslag at vi nå hadde to klasserom. Det ble gjort i fire og femti (45). Og etter det gått noe åtte år siden.
Etter 17 års strid så fikk me bygge på skolen slik at vi nå har 2 klasserom. Det blei gjort 1954 og etter det gått nå 8 år for det
17-års .....bygge på..... det ble gjort i 54.....etter ...det er gått nå 8 år siden

13.7. Transkripsjoner av lydfiler på bokmål

Bergen: Men til slutt så vil du ønske å lære å lese og skrive og da lærer du det på en mye bedre måte for du blir ikke tvunget til det. Du har lyst til å lære dette, derfor så ... Hvis det hadde blitt sånn i skolen.

Bodø: Hovedparten av næringslivet er vel knyttet til handel, fiskeindustri. Forsvaret har også en del arbeidsplasser der. Det er flystasjon og ... ja, forskjellige sånne forsvarsaktiviteter der oppe, militær flyplass.

Drammen: Så ble det jo snakk om om vi skulle prøve å få i stand et sånt kurs der vi kunne lære litt om hvordan vi skulle kle oss. Og kanskje lære litt om farger og hvilke farger vi kunne bruke.

Stavanger: Jeg tenkte først på politiskolen til å begynne med, så det var med hensyn til det, men nå vet jeg ikke for det, det er voldsomt vanskelig å komme inn, vet du, de tar guttene først, så.

Trondheim: Sosionomutdanning og alt det der, det er jo like vanskelig omtrent å komme inn der altså. Folk blir jo gående og tar opp praksis og enkeltfag og alt mulig sånn, så det er jo litt uøkonomisk og egentlig da.

Bolsøy: Etter sytten års strid så fikk vi bygge på skolen, slik at vi nå har to klasserom. Det ble gjort i fireogfemti (54/1954) og etter det er gått nå åtte år siden.

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemise

Mina, Eliise Aniott,
1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

DE PLAGSOMME DIALEKTENE? En undersøkelse av norsktalende esteres forhold til det norske dialektmangfoldet

mille juhendajad on Eva Liina Asu-Garcia ja Øyvind Rangøy

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace´i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

/digiallkirjastatud/
[nimi]
Tartus, [pp.kk.aaaa]

AUTORSUSE KINNITUS

Kinnitan, et olen koostanud käesoleva bakalaureusetöö ise ning toonud korrektselt välja teiste autorite panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli maailma keelte ja kultuuride instituudi skandinavistika osakonna lõputööde juhendist ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

/allkirjastatud digitaalselt/
Eliise Aniott

Tartus, 26.05.2025

Lõputöö on lubatud kaitsmisele

Eva Liina Asu-Garcia, Øyvind Rangøy

Tartus, 26.05.2025